ੴ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਿਹ

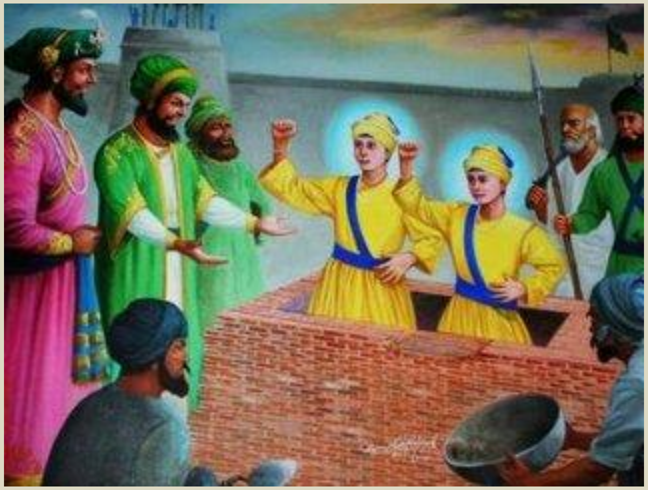

ਸ਼ਹੀਦਾਨ-ਏ-ਵਫ਼ਾ

Shaheedan-e-Wafa

www.sikhilehar.com

1. ਜਿਸ ਦਮ ਅਨੰਦਪੁਰ ਮੇਂ ਸਤਗੁਰ ਮੁਕੀਮ ਥੇ ਹਮਗਾਹ ਘਰ ਕੇ ਲੋਗ ਥੇ ਔਰ ਕੁਛ ਨਦੀਮ ਥੇ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਕਿਲਅ ਕੋ ਘੇਰੇ ਗ਼ਨੀਮ ਥੇ ਟੂਟੇ ਸੇ ਰਿਜ਼੍ਕ ਕੇ ਦਿਲਿ-ਸਿੰਘਾਂ ਦੋ-ਨੀਮ ਥੇ ਪਿਆਸੇ ਥੇ ਔਰ ਭੂਕ ਕੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਕਮਾਲ ਥੀ ਥੀ ਮੁਖ਼ਤਸਰ ਸੀ ਫ਼ੌਜ ਸੋ ਵੁਹ ਭੀ ਨਿਢਾਲ ਥੀ	 ਮੁਕੀਮ : ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਨਦੀਮ : ਸਾਥੀ ਗ਼ਨੀਮ : ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੋ-ਨੀਮ : ਦੋ ਟੋਟੇ ਕਮਾਲ : ਬਹੁਤ
2. ਅਆਦਾ ਕੀ ਫ਼ੌਜ ਕੇ ਨ ਸ਼ੁਮਾਰੋ-ਹਿਸਾਬ ਥੇ ਸਰਦਾਰਿ-ਫ਼ੌਜ ਏਕ ਨਹੀ ਦੋ ਨਵਾਬ ਥੇ ਰਾਜੇ ਕਈ ਪਹਾੜ ਕੇ ਭੀ ਹਮਰਕਾਬ ਥੇ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਬਿਸਤ-ਚੰਦ ਯਿਹ ਸਬ ਸ਼ੈਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ ਥੇ ਸਿੱਖੋਂ ਕੀ ਆਰਜ਼ੂ ਥੀ ਕਿ ਲੜ ਕਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਂ ਸਤਗੁਰ ਯਿਹ ਸੋਚਤੇ ਥੇ ਨ: ਜ਼ਾਇਅ ਮੁਰੀਦ ਹੋਂ	 ਅਆਦਾ : ਉਦੂ ਦਾ ਬਹੁ ਵਚਨ, ਉਦੂ=ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਮਰਕਾਬ : ਨਾਲ ਬਿਸਤ-ਚੰਦ : ਵੀਹ ਗੁਣਾਂ ; ਸ਼ੈਖ਼-ਓ-ਸ਼ਾਬ : ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਜਵਾਨ
3. ਬੋਲੇ ਕਿ ਅਪਨੀ ਫ਼ੌਜ ਨਿਹਾਯਤ ਹੈ ਮੁਖ਼ਤਸਰ ਘੇਰੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਹਮ ਕੋ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਹੀ ਅਹਲਿ ਸ਼ਰ ਛੋੜੇਂਗੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੇ ਰਹਮ ਪਰ ਉਸ ਮੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਇੱਜ਼ਤੋ ਅਜ਼ਮਤ ਕਾ ਹੈ ਖ਼ਤਰ ਚਿੜਿਯੋਂ ਕੋ ਆਜ ਭੀ ਮੈਂ ਲੜਾ ਦੂੰਗਾ ਬਾਜ਼ ਸੇ ਕੁਛ ਫ਼ਾਯਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਗਰ ਤਰਕੋ ਤਾਜ਼ ਸੇ	 ਸ਼ਰ : ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲੋਕ ਅਜ਼ਮਤ : ਵਡਿਆਈ ; ਖ਼ਤਰ : ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਜ਼ : ਛਡ ਕੇ ਨਸ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ

4. ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਲੋਗ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਾਗਲ ਜੁਨੂਨ ਸੇ ਹਮ ਮੁਸਲਿਹੇ ਜਹਾਂ ਹੈਂ, ਗ਼ਰਜ਼ ਹਮ ਕੋ ਦੂਨ ਸੇ? ਕਯਾ ਫ਼ਾਯਦਾ ਹੈ ਹਿੰਦੂ-ਓ-ਮੁਸਲਿਮ ਕੇ ਖ਼ੂਨ ਸੇ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਇਜਤਿਨਾਬ ਹੀ ਕਾਰਿ ਜ਼ਬੂਨ ਸੇ ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਇਤਿਲਾਅ ਹੁਈ, ਕਾਸਿਦ ਇਕ ਆਯਾ ਹੈ ਸਰਹਿੰਦ ਕੇ ਨਵਾਬ ਕਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਲਾਯਾ ਹੈ	ਮੁਸਲਿਹੇ : ਸੁਧਾਰਕ ; ਜਹਾਂ : ਸੰਸਾਰ ; ਦੂਨ : ਕਮੀਨਾ, ਨੀਚ ਇਜਤਿਨਾਬ : ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਚਣ ਦਾ ਭਾਵ ; ਜ਼ਬੂਨ : ਨੀਚ ਕੱਮ ਕਾਸਿਦ : ਸੰਦੇਸ਼ਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲ਼ਾ, ਏਲਚੀ
5. ਫ਼ਰਮਾਏ ਸਤਗੁਰੂ, ਇਸੇ ਲਾਓ ਹਮਾਰ ਪਾਸ ਯਿਹ ਪਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਤੁਰਤ ਗਯਾ, ਉਠ ਕੇ ਏਕ ਦਾਸ ਲਾਯਾ ਸਫ਼ੀਰ ਜਿਸ ਪ: ਥਾ ਛਾਯਾ ਹੁਆ ਹਿਰਾਸ ਦੀਵਾਨ ਖਾਲਸੋਂ ਕਾ ਜੋ ਦੇਖਾ ਗਯਾ ਹਵਾਸ ਸਤਗੁਰ ਨੇ ਦੇ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਪੁਛਾ ਯਿਹ ਪਜਾਰ ਸੇ ਪੈਗਾਮ ਕਜਾ ਤੂ ਲਾਯਾ ਹੈ ਫ਼ੌਜ ਸ਼ਰਾਰ ਸੇ	ਸਫ਼ੀਰ : ਏਲਚੀ ; ਹਿਰਾਸ : ਡਰ, ਖੌਫ ਹਵਾਸ : ਹਵਾਸ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ ਹਾਸ: ਦਾ, ਹਾਸ: = ਇੰਦਰੀ ਅਰਥਾਤ ਹੋਸ਼ ਸ਼ਰਾਰ : ਸ਼ਰਾਰ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ ਸਰੀਰ ਦਾ, ਸਰੀਰ = ਸ਼ਰਾਰਤੀ
6. ਕਹਨੇ ਲਗਾ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕਾ ਰੁਤਬ: ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਨਾਨਕ ਕੀ ਸ਼ਾਨ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਮੇਂ ਦੁਚੰਦ ਹੋ ਹਾਦੀ ਹੋ ਇਕ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੇ ਤੁਮ ਦਰਦ ਮੰਦ ਹੋ ਕੀਜੇ ਮੁਆਫ਼ ਬਾਤ ਅਗਰ ਨਾ-ਪਸੰਦ ਹੋ ਭੇਜਾ ਹੈ ਮੁਝ ਕੋ ਨਾਜ਼ਿਮਿ ਸਰਹਿੰਦ ਨੇ ਯਹਾਂ ਫਰਮਾਨਿ ਸ਼ਾਹਿ ਦਿੱਲੀ ਕੇ ਪਾਬੰਦ ਨੇ ਯਹਾਂ	ਦੁਚੰਦ : ਦੁਗਣੀ ਹਾਦੀ : ਹਿਦਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਾਜ਼ਿਮਿ : ਸ਼ਾਸਕ ਫਰਮਾਨਿ : ਹੁਕਮ

7. ਇਸ ਨੇ ਕਹਾ ਕਿ ਹਮ ਕੋ ਨਹੀਂ ਬੈਰ ਆਪ ਸੇ ਰਖਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਕਦ ਹਰਮ-ਓ-ਦੈਰ ਆਪ ਸੇ ਪਾਤੇ ਹੈਂ ਸਬ ਬਸ਼ਰ ਸਬਕ਼ ਖ਼ੈਰ ਆਪ ਸੇ ਅਪਨੇ ਬਵਜਹਿ ਤਮਅ਼ ਹੁਏ ਗ਼ੈਰ ਆਪ ਸੇ ਦੀਨੋ ਧਰਮ ਕੋ ਛੋੜ ਕੇ ਅੰਧੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਕੁਛ ਨਾਜ਼ਿਲ ਪਹਾੜ ਪਰ ਸੇ ਦਰਿੰਦੇ ਹੁਏ ਹੈਂ ਕੁਛ	 ਕਦ : ਦੁਸ਼ਮਣੀ ; ਹਰਮ-ਓ-ਦੈਰ : ਮੰਦਰ, ਮਸਜਿਦ ਬਸ਼ਰ : ਮਨੁੱਖ ; ਖ਼ੈਰ : ਨੇਕੀ ਦਾ ਸਬਕ ਬਵਜਹਿ : ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਤਮਅ਼ : ਲਾਲਚ ਨਾਜ਼ਿਲ : ਉਭਰਨਾ ; ਦਰਿੰਦੇ : ਫਾੜ ਕੇ ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਜਾਨਵਰ
8. ਛੋੜੋ ਅਨੰਦ ਪੂਰ ਯਿਹ ਸ਼ਾਹੀ ਮਕਾਮ ਹੈ ਮਖ਼ਦੂਸ਼ ਇਸ ਜਗਹ ਪ: ਤੁਮ੍ਹਾਰਾ ਕਯਾਮ ਹੈ ਫ਼ੌਜੋਂ ਸੇ ਔਰ ਕਲਓਂ ਸੇ ਕਯਾ ਤੁਮ ਕੋ ਕਾਮ ਹੈ ਲੜਨਾ ਹੀ ਜਬ ਨਹੀਂ ਤੋ ਯਿਹ ਕਯੋਂ ਧੂਮ ਧਾਮ ਹੈ ਹੈ ਖ਼ੈਰ ਇਸੀ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਕਹੇ ਪਰ ਅਮਲ ਕਰੋ ਬੇਸੂਦ ਹਮਦਮੋਂ ਕੋ ਨ ਨਜ਼ਰੇ ਅਜਲ ਕਰੋ	 ਮਕਾਮ : ਥਾਂ , ਜਗਹ ਮਖ਼ਦੂਸ਼ : ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਜਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲਾ ; ਕਯਾਮ : ਠਹਿਰਾਉ ਹਮਦਮੋਂ: ਸਾਥੀ ; ਨਜ਼ਰੇ : ਭੇਟਾ ; ਅਜਲ : ਮੌਤ
9. ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਹਮ ਤੋ - ਦੀਨ ਕੇ ਤੁਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋ ਆਤਾ ਨਹੀਂ ਯਕੀਂ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਦੁਨੀਆ ਕੀ ਚਾਹ ਹੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਸ ਕਿਸ ਲਿਯੇ ਫ਼ੌਜੋ ਸਿਪਾਹ ਹੋ ਨਾਨਕ ਕੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਕੋ ਕਿਉਂ ਹੁੱਬਿ ਜਾਹ ਹੋ ਸਿੰਘੋਂ ਕੇ ਸਾਥ ਲੇ ਕੇ ਯਹਾਂ ਸੇ ਸਿਧਾਰੀਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫ਼ਤਹ ਕਾ ਨਾਅ਼ਰਾ ਪੁਕਾਰੀਏ	 ਸਿਪਾਹ : ਸੈਨਾ ਹੁੱਬਿ : ਪਿਆਰ ; ਜਾਹ : ਰੁਤਬਾ

10. ਪੈਗ਼ਾਮ ਸੁਨ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੌ ਗਏ ਪੈਦਾ ਤਬੀਅਤੋਂ ਮੇਂ ਮਗਰ ਜੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਦਰ-ਪਏ ਨਿਕਾਲਨੇ ਕੇ ਸਿਤਮ-ਕੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਹਮ ਤੋ ਬੋਲੇਂਗੇ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਲਲਕਾਰੇ ਫ਼ੌਜ ਸੇ ਕਿ ਕਿਲਅ਼ ਸੇ ਨਿਕਲ ਚਲੋ ਦੁਸ਼ਮਨ ਸੇ ਹੋਸ਼ਯਾਰ ਰਹੋ ਔਰ ਸੰਭਲ ਚਲੋ	 ਦਰ-ਪਏ: ਲਈ ; ਸਿਤਮ ਕੋਸ਼ : ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰੂਪੋਸ਼ : ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ
11. ਬੇਵਜਹ ਹਮ ਤੋ ਖ਼ੁਦ ਨਹੀਂ ਚਾਹਤੇ ਕਿ ਜੰਗ ਹੋ ਉਸ ਸੇ ਲੜੇਂਗੇ, ਲੜਨੇ ਕੀ ਜਿਸ ਕੋ ਉਮੰਗ ਹੋ ਠੋਕਰ ਸੇ ਫੇਂਕ ਦੇਂਗੇ ਜੋ ਰਸਤੇ ਮੇਂ ਸੰਗ ਹੋ ਸਰ ਇਸ ਕਾ ਕਾਟ ਲੇਂਗੇ, ਕਹਾ ਜਿਸ ਨੇ ਤੰਗ ਹੋ ਖ਼ੂੰਰੇਜ਼ੀ ਵਰਨਾ ਖ਼ਲਕ ਕੀ ਕਬ ਹਮ ਕੋ ਭਾਤੀ ਹੈ ਸ਼ੇਰੋਂ ਕੀ ਫ਼ੌਜ ਕਹ ਦੇ ਤੂ ਕਾਸਿਦ ਕਿ ਜਾਤੀ ਹੈ	 ਸੰਗ : ਪੱਥਰ ਖ਼ੂੰਰੇਜ਼ੀ : ਖ਼ੂਨ ਵਗਾਉਣ ਦਾ ਭਾਵ ; ਖ਼ਲਕ : ਲੋਕ, ਖਿਲਕਤ
12. ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਪਾਏ ਗਦਾ ਲੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ਅਪਨੇ ਲਿਏ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਜ਼ਮੀਂ ਤੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ਲੋਗੋਂ ਸੇ ਹਮ ਕੋ ਆਰਜ਼ੂਏ ਜੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ਵਰਨ: ਕੁਈ ਦਲੇਰੀ ਮੇਂ ਪਾਸੰਗ ਭੀ ਨਹੀਂ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਤੋ ਲੜਾਈ ਦਿਖਾਏਂਗੇ ਫਿਰ ਤੇਗ਼ੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦਿਖਾਏਂਗੇ	 ਪਾਏ : ਪੈਰ ; ਗਦਾ: ਫ਼ਕੀਰ ; ਲੰਗ: ਲੰਗੜਾ ਆਰਜ਼ੂਏ : ਇੱਛਾ, ਕਾਮਨਾ ਪਾਸੰਗ : ਪਾਸਕੂ

13. ਦੇਖਾ ਉਦੂ ਨੇ ਕਲਅ਼ ਮਿਲੇਗਾ ਨ: ਜ਼ੋਰ ਸੇ ਬਿਫਰੇਂਗੇਂ ਔਰ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਗਾਲੋਂ ਕੇ ਸ਼ੋਰ ਸੇ ਬੀਂਕਾ ਨ: ਬਾਲ ਹੋਗਾ ਸੁਲੇਮਾਂ ਕਾ ਮੋਰ ਸੇ ਵਾਕਿਫ਼ ਥੇ ਸਤਗੁਰੂ ਦਿਲਿ ਅ਼ਅ਼ਦਾ ਕੇ ਚੋਰ ਸੇ ਮਿਲ ਕਰ ਦੁਆ ਕਰੇਂਗੇ ਯਿਹ ਵਅਦੇ ਕੇ ਰੰਗ ਮੇਂ ਸਮਝੇਂਗੇ ਹਮ ਭੀ ਕਯਾ ਹੁਆ ਮੈਦਾਨਿ ਜੰਗ ਮੇਂ	ਉਦੂ : ਦੁਸ਼ਮਣ ਸ਼ਗਾਲੋਂ : ਗਿੱਦੜ ਸੁਲੇਮਾਂ: ਹਜ਼ਰਤ ਸੁਲੇਮਾਨ ; ਮੋਰ: ਕੀੜੀ ਅ਼ਅ਼ਦਾ: ਉਦੂ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਅਰਥਾਤ ਦੁਸਮਣ
14. ਤਾਰੋਂ ਕੀ ਛਾਓਂ ਕਿਲਅ਼ ਸੇ ਸਤਗੁਰ ਰਵਾਂ ਹੁਏ ਕਸ ਕੇ ਕਮਰ ਸਵਾਰ ਥੇ ਸਾਰੇ ਜਵਾਂ ਹੁਏ ਆਗੇ ਲਿਏ ਨਿਸ਼ਾਂ ਕਈ ਸ਼ੇਰੇ ਯਿਆਂ ਹੁਏ ਕੁਛ ਪੀਛੇ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰ ਗੁਰੂ ਦਰਮਿਯਾਂ ਹੁਏ ਚਾਰੋਂ ਪਿਸਰ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੇ ਹਮਰਹ ਸਵਾਰ ਥੇ ਜ਼ੋਰ-ਆਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ, ਅਜੀਤ ਔਰ ਜੁਝਾਰ ਥੇ	ਰਵਾਂ : ਰਵਾਨਾ ਯਿਆਂ : ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰ : ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਿਸਰ : ਪੁੱਤਰ, ਹਮਰਹ : ਨਾਲ
15. ਸਤੁਗੁਰ ਕੀ ਮਾਏਂ ਸਾਥ ਥੀਂ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਮਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਥੀ ਹਮਰਕਾਬ ਸ਼ੇਰਨੀ ਸ਼ੇਰੇ ਯਿਆਂ ਕੇ ਸਾਥ ਗ਼ਰਜ਼ੇ ਕਿ ਕੂਚ ਕਰ ਦਿਆ ਕੁਲ ਖ਼ਾਨਦਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਕਯਾ ਬਾਵਫ਼ਾ ਮੁਰੀਦ ਥੇ, ਪੀਰੇ ਜ਼ਮਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਸਤਗੁਰ ਜਹਾਂ ਪ: ਅਪਨਾ ਪਸੀਨ: ਗਿਰਾਤੇ ਥੇ ਸਿੰਘ ਉਸ ਜਗਹ ਪ: ਅਪਨਾ ਲਹੂ ਤਕ ਬਹਾਤੇ ਥੇ	ਹਮਰਕਾਬ : ਨਾਲ਼ ; ਯਿਆਂ : ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਮਾਂ : ਦੁਨੀਆ

16. ਦੇਖਾ ਫ਼ਰਸ ਪ: ਜਿਸ ਘੜੀ ਆਲੀ-ਜਨਾਬ ਕੋ ਪਾਬੋਸੀਓਂ ਕੀ ਪੜ ਗਈ ਹਰ ਸ਼ੈਖੋ ਸ਼ਾਬ ਕੋ ਕਦਮੋਂ ਕੋ ਚੂਮਤਾ ਥਾ ਕੋਈ ਸਿਖ ਰਕਾਬ ਕੋ ਘੇਰਾ ਹੁਆ ਸਿਤਾਰੋਂ ਨੇ ਥਾ ਮਾਹਿਤਾਬ ਕੋ ਜਲਵਾ ਜੋ ਥਾ ਫ਼ਲਕ ਪ: ਵਹੀ ਥਾ ਜਹਾਨ ਪਰ ਪਹੁੰਚੀ ਹੁਈ ਥੀ ਰਨ ਕੀ ਜ਼ਮੀਂ ਅਸਮਾਨ ਪਰ	 ਫ਼ਰਸ : ਘੋੜਾ, ਆਲੀ-ਜਨਾਬ : ਉੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਬੋਸੀਓਂ : ਪੈਰ ਚੁੰਮਣਾ ; ਸ਼ੈਖੋ : ਬੁੱਢਾ, ਸ਼ਾਬ : ਜਵਾਨ ਮਾਹਿਤਾਬ : ਚੰਨ ਫ਼ਲਕ : ਅਸਮਾਨ
17. ਹੋਨੇ ਕੋ ਅ਼ਨਕਰੀਬ ਸਹਰ ਕਾ ਜ਼ੁਹੂਰ ਥਾ ਸਬ ਮਿਟ ਚੁਕੇ ਥੇ , ਸੁਬਹ ਕੇ ਤਾਰੇ ਪ: ਨੂਰ ਥਾ ਪਾਤਾਲ ਕਰ ਚੁਕਾ ਸ਼ਹੇ-ਮਸ਼ਰਿਕ ਅ਼ਬੂਰ ਥਾ ਥੋੜਾ ਮਕਾਮ ਉਫ਼ਕ ਸੇ ਖੁਰਸ਼ੇਦ ਦੂਰ ਥਾ ਫੀਕਾ ਫ਼ਲਕ ਕਾ ਚਾਂਦ ਥਾ ਨਾਨਕ ਕੇ ਚਾਂਦ ਸੇ ਚਿਹਰੇ ਉੜੇ ਹੁਏ ਥੇ ਸਿਤਾਰੇ ਥੇ ਮਾਂਦ ਸੇ	 ਅ਼ਨਕਰੀਬ : ਨੇੜੇ ਹੀ , ਤਕਰੀਬਨ ; ਜ਼ੁਹੂਰ : ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਸ਼ਹੇ-ਮਸ਼ਰਿਕ : ਪੂਰਬ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ; ਅ਼ਬੂਰ : ਪਾਰ ਉਫ਼ਕ : ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ ਅਰਥਾਤ ਜਿਥੋਂ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ , ਖੁਰਸ਼ੇਦ : ਸੂਰਜ ਫ਼ਲਕ : ਅਸਮਾਨ
18. ਮਸ਼ਰਿਕ ਕੀ ਸਿਮਤ ਇਤਨੇ ਮੇਂ ਪੌ ਫੂਟਨੇ ਲਗੀ ਮਹਤਾਬੀ ਰੁਖ਼ ਪ: ਚਾਂਦ ਕੇ ਫਿਰ ਛੂਟਨੇ ਲਗੀ ਜੌਜ਼ਾ ਕੇ ਸਾਥ ਕ਼ੋਸੇ ਫ਼ਲਕ ਟੂਟਨੇ ਲਗੀ ਲੁਤਫ਼ੇ ਨਸੀਮ ਖ਼ਲਕੇ ਖ਼ੁਦਾ ਲੂਟਨੇ ਲਗੀ ਉਤਰਾ ਹੁਆ ਅਰੂਸੇ ਫ਼ਲਕ ਦਾ ਸਿੰਘਾਰ ਥਾ ਗੁਮ ਕਹਕਸ਼ਾਂ ਕੇ ਸੀਨੇ ਸੇ ਨੌ-ਲੱਖਾ ਹਾਰ ਥਾ	 ਸਿਮਤ : ਤਰਫ਼, ਵਲ ਜੌਜ਼ਾ : ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਬੁਰਜ ਦਾ ਨਾਂ ; ਕ਼ੋਸੇ : ਕਮਾਣ ; ਫ਼ਲਕ : ਅਸਮਾਨ ਨਸੀਮ : ਸਵੇਰ ਦੀ ਠੰਢੀ ਹਵਾ ; ਖ਼ਲਕੇ : ਲੋਕ ਅਰੂਸੇ : ਵਹੁਟੀ ਕਹਕਸ਼ਾਂ: ਬਰੀਕ ਬਰੀਕ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਸਫ਼ੈਦੀ ਜੋ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਲੰਬੀ ਗਲੀ ਵਾਂਙ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

19. ਜ਼ੁਹਰਾ ਕੀ ਤਾਂਕ ਝਾਂਕ ਥੀ ਬੰਦ ਆਸਮਾਨ ਸੇ ਗ਼ਾਇਬ ਥਾ ਮੁਸ਼ਤਰੀ ਭੀ ਫ਼ਲਕ ਕੀ ਦੁਕਾਨ ਸੇ ਝੂਮਰ ਭੀ ਉੜ ਚੁਕਾ ਥਾ ਸੁਰੱਯਾ ਕੇ ਕਾਨ ਸੇ ਬੜ੍ਹਨੇ ਲਗੀ ਸਹਰ ਕੀ ਸਪੇਦੀ ਥੀ ਸ਼ਾਨ ਸੇ ਲੇਕਰ ਕਿਰਨ ਕਾ ਤਾਜ ਥਾ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਨੇ ਕੋ ਮਸ਼ਰਿਕ ਸੇ ਚਸ਼ਮ: ਨੂਰ ਕਾ ਅਬ ਥਾ ਉਬਲਨੇ ਕੋ	 ਜ਼ੁਹਰਾ : ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਰੇ ਦਾ ਨਾ ਮੁਸ਼ਤਰੀ : ਖ਼ਰੀਦਾਰ , ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਯਾ : ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਛੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਤਾਰੇ, ਝੁਮਕਾ ਸਪੇਦੀ : ਸਫੈਦੀ ਮਸ਼ਰਿਕ : ਪੂਰਬ
20. ਸਤਿਗੁਰ ਅਬ ਆਨ ਪਹੁੰਚੇ ਥੇ ਸਿਰਸਾ ਨਦੀ ਕੇ ਪਾਸ ਥੇ ਚਾਹਤੇ ਬੁਝਾਏਂ ਬਾਰਹ ਪਹਰ ਕੀ ਪਿਆਸ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਔਰ ਬਦਲ ਕੇ ਨਯਾ ਲਿਬਾਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪੇਂ ਔਰ ਕਰੇਂ ਸਪਾਸ ਜਪਜੀ ਕਾ ਜਾਪ ਇਸ ਘੜੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ੁਰੂਰ ਥਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਰੰਥ ਔਰ ਬੜ੍ਹਾਨਾ ਸੁਰੂਰ ਥਾ	 ਸਪਾਸ : ਸ਼ੁਕਰੀਆ, ਸ਼ੁਕਰ ਸੁਰੂਰ : ਮਸਤੀ
21. ਥਾ ਸਰ ਪ: ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਕਾ ਸਾਜ਼ੋਂ ਕੀ ਜ਼ੇਰੋ ਬੁਮ ਕਾ, ਚੜ੍ਹਾਓ ਉਤਾਰ ਕਾ ਮਨਸ਼ਾ ਥਾ ਕਲਗ਼ੀ ਧਰ ਕੇ ਦਿਲੇ ਬੇਕਰਾਰ ਕਾ ਮੌਕਅ ਮਿਲੇ ਤੋ ਕਰ ਲੇਂ ਭਜਨ ਕਿਰਦਗਾਰ ਕਾ ਜਬ ਮਹਿਵੇ ਬੰਦਗੀ ਹੁਏ ਨਾਨਕ ਕੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਆ ਟੂਟੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪ: ਅਚਾਨਕ ਕਈ ਲਈਨ	 ਬੁਮ : ਉਤਾਰ- ਚੜ੍ਹਾਅ ਕਿਰਦਗਾਰ : ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਮਹਿਵੇ : ਲੀਨ ; ਜਾਨਸ਼ੀਨ : ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ

22. ਬਦਬਖ਼ਤੋਂ ਨੇ ਜੋ ਵਅ਼ਦਾ ਕਿਯਾ ਥਾ ਬਿਸਰ ਗਏ ਨਾਮਰਦ ਕੌਲ ਕਰਕੇ ਜ਼ਬਾਂ ਸੇ ਮੁਕਰ ਗਏ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਭੀ ਫ਼ੌਰਨ ਬਿਫਰ ਗਏ ਤਲਵਾਰੇਂ ਸੂੰਤ ਸੂੰਤ ਕੇ ਰਨ ਮੇਂ ਉਤਰ ਗਏ ਮੈਦਾਂ ਕੋ ਏਕ ਆਨ ਮੇਂ ਚੌਰੰਗ ਕਰ ਦਿਯਾ ਰੁਸਤਮ ਭੀ ਆਯਾ ਸਾਮਨੇ ਤੋ ਦੰਗ ਕਰ ਦਿਯਾ	
23. ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਗਿਰਦ ਸੀਨੋਂ ਕੀ ਦੀਵਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ਸੌ ਬਾਰ ਗਿਰ ਗਈ ਭੀ ਤੋ ਸੌ ਬਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ਖ਼ੰਜਰ ਉਦੂ ਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਤਲਵਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੁਏ ਤੋ ਲੱਜ਼ਤੇ ਸੋਫ਼ਾਰ ਖੇਂਚ ਲੀ ਯਾਦੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਮੇਂ ਗੁਰ ਭੀ ਜਮੇ ਰਹੇ ਚਰਕੇ ਹਜ਼ਾਰ ਖਾ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਥਮੇ ਰਹੇ	ਉਦੂ : ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੋਫ਼ਾਰ : ਤੀਰ ਦਾ ਮੂੰਹ
24. ਹਰਚੰਦ ਟੂਟ ਟੂਟ ਕੇ ਗਿਰਤੇ ਰਹੇ ਲਈਂ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਏਕ ਇੰਚ ਭੀ ਛੋੜੀ ਨਹੀਂ ਜ਼ਮੀਂ ਲੰਗਰ ਕਿਸੀ ਸੇ ਸ਼ੇਰੋਂ ਕਾ ਮਿਲਤਾ ਭੀ ਹੈ ਕਹੀਂ ਬੇਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਕਭੀ ਹਾਂ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਮਸਰੂਫ਼ ਯਾਦੇ-ਹਕ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਬੇਦਰੇਗ਼ ਥੇ ਕਯੋਂ ਮੌਤ ਸੇ ਲਰਜ਼ਤੇ ਵੁਹ ਫ਼ਰਜ਼ੰਦੇ ਤੇਗ਼ ਥੇ	ਹਰਚੰਦ : ਜਿੰਨੇ ਵੀ. ਬਹੁਤ ; ਲਈਂ : ਲਾਨਤੀ ਲੋਕ ਮਸਰੂਫ਼ : ਲੀਨ ; ਯਾਦੇ-ਹਕ : ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ; ਬੇਦਰੇਗ਼ : ਬਿਨਾਂ ਸੰਕੋਚ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਅਫਸੋਸ ਦੇ ਲਰਜ਼ਤੇ : ਕੰਬਦੇ ; ਫ਼ਰਜ਼ੰਦੇ : ਪੁੱਤਰ ; ਤੇਗ਼ : ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ

25. ਬੇਮਿਸਲ-ਓ-ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਤੂ ਸਤਗੁਰ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਦ ਤਿਰਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਹੈ ਹੋ ਕਾਸ਼ ਸਬ ਕੋ ਤੁਝ ਕੋ ਖ਼ੁਦਾ ਜਿਤਨਾ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ਤੇਗ਼ੋਂ ਕੇ ਸਾਏ ਮੇਂ ਕਹਾਂ ਦਾਤਾ ਬਿਸਾਰਾ ਹੈ ਤੌਹੀਦ ਪਰ ਫ਼ਿਦਾ ਥਾ ਤੂ ਆਲੀ-ਮਕਾਮ ਥਾ ਤੀਰੋਂ ਕੇ ਮੀਂਹ ਮੇਂ ਯਾਦਿ-ਖ਼ੁਦਾ ਤੇਰਾ ਕਾਮ ਥਾ	ਬੇਮਿਸਲ : ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ; ਬੇਨਜ਼ੀਰ : ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੌਹੀਦ : ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਇਕ ਹੋਣ ਦਾ ਭਾਵ, ਅਦਵੈਤ, ਵਾਹਦਤ ; ਫ਼ਿਦਾ : ਆਸ਼ਿਕ, ਕੁਰਬਾਨ ; ਆਲੀ-ਮਕਾਮ : ਉੱਚੇ ਅਸਥਾਨ ਵਾਲਾ
26. ਯਾਦੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸਬ ਕੋ ਸਬਕ ਦਿਯਾ ਖ਼ੰਜਰ ਕੀ ਧਾਰ ਪਰ ਭੀ ਵਰਕ ਦਰ ਵਰਕ ਦਿਯਾ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਸਿਖਾਯਾ ਜੋ ਮਜ਼ਮੂੰ ਅਦਕ ਦਿਯਾ ਫਿਰ ਜ਼ਾਲਿਮੋ ਸੇ ਛੀਨ ਕੇ ਸਿੰਘੋ ਕੋ ਹਕ ਦਿਯਾ ਰੁਤਬੇ ਸੇ ਮਅਰਫ਼ਤ ਕੇ ਹੈਂ ਹਮ ਆਜ ਗਿਰ ਗਏ ਸੁਹਬਤ ਸੇ ਬੁਤ-ਪ੍ਰਸਤੋਂ ਕੀ ਤਕਦੀਰ ਫਿਰ ਗਏ	ਮਜਮੂੰ ਅਦਕ : ਦਕੀਕ ਤੋਂ ਦਕੀਕ, ਔਖੇ ਤੋਂ ਔਖਾ ਮਅਰਫ਼ਤ : ਗਿਆਨ ਸੁਹਬਤ : ਸੰਗਤ
27. ਫ਼ਾਰਿਗ਼ ਇਬਾਦਤੋਂ ਸੇ ਗ਼ਰਜ਼ ਕਿ ਹੁਏ ਗੁਰੂ ਪੂਛਾ ਯਿਹ ਸ਼ਿਹਜ਼ਾਦੋਂ ਸੇ ਕਯੋਂ ਗ਼ੁਲ ਹੈ ਚਾਰਸੂ ਫਰਮਾਏ ਹਾਥ ਬਾਂਧ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਹੀ ਨੇਕ- ਖ਼ੂ ਸਬ ਵਾਕਿਆ ਬਯਾਂ ਕਿਯਾ ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਰੁਬਰੂ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਜਿਸਕੋ ਆਪ ਕੇ ਤੇਵਰ ਬਦਲ ਗਏ ਗੱਦੀ ਸੇ ਉਤਰੇ, ਤੇਗ਼ ਉਠਾਈ, ਸੰਭਲ ਗਏ	ਗ਼ੁਲ : ਸ਼ੋਰ ਨੇਕ- ਖ਼ੂ : ਚੰਗੇ ਸੁਬਾਅ ਵਾਲੇ, ਸੁਸ਼ੀਲ

28. ਅਸਲਿਹ ਸਜਾਏ , ਕਲਗ਼ੀ ਲਗਾਈ , ਤਬਰ ਲਿਯਾ ਤੀਰੋਂ ਸੇ ਖ਼ੂਬ ਠੋਂਸ ਕੇ ਤਰਕਸ਼ ਕੋ ਭਰ ਲਿਯਾ ਘੋੜਾ ਮੰਗਾ , ਰਕਾਬ ਮੇਂ ਜਬ ਪਾਉਂ ਧਰ ਲਿਯਾ ਕਾਬੂ ਅਨਾਂ ਕੋ ਥਾਮ ਕੇ ਇਕ ਦੇਵ ਕਰ ਲਿਯਾ ਸਿੰਘੋਂ ਮੇਂ ਜਬ ਰਵਾਂ ਹੁਆ ਗੁਰ ਕਾ ਸਮੰਦ ਥਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫ਼ਤਹ ਕਾ ਨਾਅਰਹ ਬਲੰਦ ਥਾ	 ਅਸਲਿਹ : ਹਥਿਆਰ ; ਤਬਰ : ਕੁਹਾੜੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਕ ਹਥਿਆਰ ਤਰਕਸ਼ : ਤੀਰ ਰਖਣ ਦਾ ਥੋਲਾ, ਭੱਥਾ ਅਨਾਂ : ਵਾਗ ਰਵਾਂ : ਰਵਾਨਾ ; ਸਮੰਦ : ਘੋੜਾ
29. ਹਾਂ ਸਾਕੀਯਾ ਕਿਧਰ ਹੈ, ਸ਼ਰਾਬੇ ਕੁਹਨ ਪਿਲਾ ਕਹਤਾ ਹੈ ਤੁਝ ਸੇ ਜੋ ਗਏ ਸ਼ੀਰੀਂ-ਸੁਖ਼ਨ ਪਿਲਾ ਸ਼ੇਰੋਂ ਕੋ ਆਜ ਸ਼ੇਰੀਂ ਪਿਲਾ, ਸ਼ਮਪੀਯਨ ਪਿਲਾ ਪਾਉ ਆਧ ਪਾਉ ਹੇਚ ਹੈ ਦੋ ਵਾਰ ਮਨ ਪਿਲਾ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਤਾਕਿ ਰਨ ਮੇਂ ਲੜਾਈ ਦਿਖਾ ਸਕੂੰ ਮੈਂ ਭੀ ਰਕਾਬ ਥਾਮ ਕੇ ਮੈਦਾਂ ਮੇਂ ਜਾ ਸਕੂੰ	 ਸਾਕੀਯਾ : ਹੇ ਸਾਕੀ ; ਕੁਹਨ : ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ੀਰੀਂ-ਸੁਖ਼ਨ : ਮਿੱਠੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ੇਰੀਂ : ਇਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ; ਸ਼ਮਪੀਯਨ : ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੇਚ : ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤੁੱਛ
30. ਵੁਹ ਦੇਖੋ ਰਨ ਮੇਂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਕਾ ਲਾਲ ਹੈ ਵੁਹ ਦੇਖੋ ਰਨ ਮੇਂ ਸਰਵਰੇ ਫ਼ੌਜੇ ਅਕਾਲ ਹੈ ਤਲਵਾਰ ਦਸਤਿ ਰਾਸਤ ਮੇਂ ਹੈ, ਚਪ ਮੇਂ ਢਾਲ ਹੈ ਸੂਰਜ ਕੇ ਸਰ ਪ: ਬਦ੍ਰ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਹਿਲਾਲ ਹੈ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਜਬ ਹਿਲਾਈ ਤੋ ਬਿਜਲੀ ਚਮਕ ਗਈ ਦਹਿਸ਼ਤ ਸੇ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ ਉਦੂ ਕੀ ਦਬਕ ਗਈ	 ਸਰਵਰੇ : ਸਰਦਾਰ ਦਸਤਿ : ਹੱਥ ; ਰਾਸਤ : ਸੱਜਾ ; ਚਪ : ਖੱਬਾ ਬਦ੍ਰ : ਪੂਰਾ ਚੰਨ ; ਹਿਲਾਲ : ਨਵਾਂ ਚੰਨ ਦਹਿਸ਼ਤ : ਦਬਕਾ, ਭੈ ; ਉਦੂ : ਦੁਸ਼ਮਣ

31. ਸਤਗੁਰ ਕੋ ਦੇਖ ਕਰ ਪੜ ਗਈ ਦੁਸ਼ਮਨ ਮੇਂ ਖਲਬਲੀ ਨਾਜ਼ਿਮ ਕੋ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਥਾ, ਰਾਜੋਂ ਕੋ ਬੇਕਲੀ ਕਹਤੇ ਥੇ ਇਨ ਕੀ ਜਬ ਕਭੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ ਚਲੀ ਸਰ ਲੇ ਕੇ ਫਿਰ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਹੀ ਹੈ ਬਲਾ ਟਲੀ ਜਾਨੋਂ ਕੀ ਖ਼ੈਰ ਚਾਹਤੇ ਹੋ, ਮਿਲ ਕੇ ਘੇਰ ਲੋ ਕਿਸਮਤ ਚਲੀ ਹੈ ਹਾਥ ਸੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕੋ ਫੇਰ ਲੋ	ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ : ਬੇਚੈਨੀ, ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ; ਬੇਕਲੀ : ਬੇਚੈਨੀ
32. ਸੁਨ ਕਰ ਯਿਹ ਬਾਤ ਟੂਟ ਪੜੇ ਮਿਲ ਕੇ ਅਹਿਲਿ ਕੀਂ ਹਮਲਾ ਕਿਯਾ ਵੁਹ ਸਖ਼ਤ ਕਿ ਥੱਰਾ ਗਈ ਜ਼ਮੀਂ ਹੋ ਜਾਤਾ ਜ਼ੇਰ ਇਸ ਘੜੀ ਰੁਸਤਮ ਭੀ ਬਿਲਯਕੀਂ ਨਰਗ਼ਾ ਮੇਂ ਆ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਘਬਰਾਏ ਤਕ ਨਹੀਂ ਇਕ ਢਾਲ ਪ: ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਕੇ ਰੋਕੇ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰ ਤਲਵਾਰ ਜਬ ਉਠਾਈ ਤੋ ਭਾਗੇ ਕਤਾਰਵਾਰ	ਕੀਂ : ਕੀਨੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਲੋਗ ਅਰਥਾਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਿਲਯਕੀਂ : ਯਕੀਨਨ ਨਰਗ਼ਾ : ਙ਼ਾਂਸਾ
33. ਕਹਨੇ ਲਗੇ ਗੁਰੂ ਤੋ ਜਿਆਲੇ ਬਲਾ ਕੇ ਹੈਂ ਸਬ ਦਾਓ ਘਾਤ ਯਾਦ ਇਨ੍ਹੇਂ ਫ਼ਨੇ-ਦਗ਼ਾ ਕੇ ਹੈਂ ਗੱਦੀ ਪ: ਸੁਲੁਹ-ਕੁਲ ਹੈਂ ਤੋ ਰਨ ਮੇਂ ਲੜਾਕੇ ਹੈਂ ਬੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੋਂ ਸੇ ਬੰਦੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਹੈਂ ਹਮ ਤੋ ਸਮਝ ਰਹੇ ਥੇ, ਪਕੜ ਲੇਂਗੇ ਆਨ ਮੇਂ ਸਾਬਿਤ ਹੁਏ ਯਿਹ ਸ਼ੇਰ ਮਗਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਮੇਂ	

34. ਸਤਗੁਰ ਨੇ ਰਾਜਪੂਤੋਂ ਕੇ ਛੱਕੇ ਛੁੜਾ ਦਿਏ ਮੁਗ਼ਲੋਂ ਕੇ ਵਲਵਲੇ ਭੀ ਜੋ ਥੇ ਸਬ ਮਿਟਾ ਦਿਏ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੋ ਅਪਨੀ ਤੇਗ਼ ਕੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾ ਦਿਏ ਕੁਸ਼ਤੋਂ ਕੇ ਏਕ ਆਨ ਮੇਂ ਪੁਸ਼ਤੇ ਲਗਾ ਦਿਏ ਰਾਜਾ ਜੋ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਥੇ ਬਾਰਹ ਪਹਾੜ ਸੇ ਪਛਤਾ ਰਹੇ ਥੇ ਜੀ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲਤਾੜ ਸੇ	ਕੁਸ਼ਤੋਂ : ਮੁਰਦੇ
35. ਦੇਖਾ ਜੁਹੀਂ ਹੁਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਸਿਮਟ ਗਏ ਬੜ੍ਹਨੇ ਕੀ ਜਗਹ ਖ਼ੌਫ਼ ਸੇ ਨਾਮਰਦ ਹਟ ਗਏ ਘੋੜੇ ਕੋ ਏੜ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਰਨ ਮੇਂ ਡਟ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਏ ਬੁਜ਼ਦਿਲੋਂ ਸੇ ਕਿ ਤੁਮ ਕਯੋਂ ਪਲਟ ਗਏ ਅਬ ਆਓ ਰਨ ਮੇ ਜੰਗ ਕੇ ਅਰਮਾਂ ਨਿਕਾਲ ਲੋ ਤੁਮ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੋ, ਵਾਰ ਹਮਾਰਾ ਸੰਭਾਲ ਲੋ	
36. ਆਏ ਹੋ ਤੁਮ ਪਹਾੜ ਸੇ ਮੈਦਾਨਿ-ਜੰਗ ਮੇਂ ਬੱਟਾ ਲਗਾ ਕੇ ਜਾਤੇ ਹੋ ਕਯੋਂ ਨਾਮੋਂ-ਨੰਗ ਮੇਂ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਨਾਜ਼ ਹੈਂ ਤੀਰੋ ਤੁਫੰਗ ਮੇਂ ਹੁਸ਼ਯਾਰ ਸ਼ਹਸਵਾਰ ਹੋ ਮਾਹਿਰ ਖ਼ਦੰਗ ਮੇਂ ਦਸ ਬਾਰਹ ਤੁਮ ਮੇਂ ਰਾਜੇ ਹੈਂ ਦੋ ਇਕ ਨਵਾਬ ਹੈਂ ਫਿਰ ਹਮ ਸੇ ਜੰਗ ਕਰਨੇ ਮੇਂ ਕਯੋਂ ਇਜਤਿਨਾਬ ਹੈਂ	ਨਾਮੋਂ:ਨੰਗ : ਇੱਜ਼ਤ, ਨਾਮਣਾ ਖ਼ਦੰਗ : ਤੀਰ ਇਜਤਿਨਾਬ : ਪਰਹੇਜ਼, ਬਚਣ ਦਾ ਭਾਵ

37. ਦੇਖੇਂ ਤੋ ਆਜ ਹਮ ਭੀ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਵੁਹ ਖੁੱਕਰੀ ਕੀ ਕਾਟ ਪਟੇ ਕੀ ਹੁਨਰਵਰੀ ਹਮ ਨੇ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਹਮਲੇ ਕੋ ਰੋਕਾ ਥਾ ਸਰਸਰੀ ਅਬ ਅਪਨਾ ਵਾਰ ਰੋਕਨਾ ਸਬ ਮਿਲਕੇ ਲਸ਼ਕਰੀ ਹਮ ਕੋ ਬਫ਼ਜ਼ਲਿ-ਈਜ਼ਦੀ ਤਨਹਾ ਨ: ਜਾਨਨਾ ਕਸਰਤ ਪ: ਏਂਠ ਏਂਠ ਕੇ ਸੀਨਾ ਨ: ਤਾਨਨਾ	ਬਫ਼ਜ਼ਲਿ-ਈਜ਼ਦੀ : ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ਼ / ਫ਼ਜ਼ਲ = ਕਿਰਪਾ, ਈਜਦ = ਪਰਮਾਤਮਾ ; ਤਨਹਾ : ਇਕੱਲਾ
38. ਯਿਹ ਕਹ ਕੇ ਉਨ ਪ: ਟੂਟ ਪੜੇ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਸ ਸਫ਼ ਕੋ ਕਾਟਤੇ ਕਭੀ ਉਸ ਪਰੇ ਕੋ ਕਾਹ ਜਮਤੀ ਨ: ਥੀ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੀ ਤਲਵਾਰ ਪਰ ਨਿਗਾਹ ਤੇਗੇ-ਗੁਰੂ ਪ: ਹੋਤਾ ਥਾ ਬਿਜਲੀ ਕਾ ਸ਼ਾਇਬਾਹ ਇਕ ਹਮਲੇ ਮੇਂ ਥਾ ਫ਼ੌਜ ਕਾ ਤਖ਼ਤਾ ਉਲਟ ਗਯਾ ਗੁਰ ਕੀ ਹਵਾਏ-ਤੇਗ਼ ਸੇ ਬਾਦਲ ਥਾ ਛਟ ਗਯਾ	ਪਰੇ : ਕਤਾਰ, ਸਫ਼, ਕਾਹ : ਘਾਹ, ਖਾਹ ਦਾ ਡੀਲਾ ਸ਼ਾਇਬਾਹ : ਸ਼ਕ, ਗ਼ਮਾਨ
39. ਜੋ ਬਚ ਗਏ ਵੁਹ ਭਾਗ ਗਏ ਮੂੰਹ ਕੋ ਮੋੜ ਕਰ ਰਸਤਾ ਘਰੋਂ ਕਾ ਲੇ ਲਿਆ ਮੈਂਦਾਂ ਕੋ ਛੋੜ ਕਰ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਭੁਸ ਨਿਕਾਲ ਦਿਯਾ ਥਾ ਝੰਝੋੜ ਕਰ ਪਛਤਾਏ ਆਖ਼ਿਰਸ਼ ਕੋ ਬਹੁਤ ਕੌਲ ਤੋੜ ਕਰ ਲਾਸ਼ੋਂ ਸੇ ਔਰ ਸਰੋਂ ਸੇ ਥਾ ਮੈਦਾਨ ਪਟ ਗਯਾ ਆਧੇ ਸੇ ਬੇਸ਼ ਲਸ਼ਕਰੇ-ਅ਼ਅ਼ਦਾ ਥਾ ਕਟ ਗਯਾ	ਆਖ਼ਿਰਸ਼ : ਆਖ਼ਿਰ, ਅੰਤ ਬੇਸ਼ : ਜਿਆਦਾ, ਵਧੀਕ ; ਅ਼ਅ਼ਦਾ : ਦੁਸ਼ਮਣ

40. ਸਰਹਿੰਦ ਕੇ ਨਵਾਬ ਕਾ ਫ਼ਕ ਰੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ਲਸ਼ਕਰ ਕਾ ਹਾਲ ਦੇਖ ਕੇ ਵੁਹ ਦੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਤੇਗ਼ੇ ਤੇਜ਼ ਸੇ ਜਬ ਤੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ਜ਼ਾਲਿਮ ਕਾ ਦਿਲ ਜੁ ਸਖ਼ਤ ਥਾ ਅਬ ਸੰਗ ਹੋ ਗਯਾ ਠਹਰਾਈ ਦਿਲ ਮੇਂ ਸਿੰਘੋਂ ਸੇ ਮੈਂ ਇੰਤਿਕਾਮ ਲੂੰ ਧੋਕੇ ਫ਼ਰੇਬ ਸੇ ਮੈਂ ਸਹਰ ਲੂੰ ਯਾ ਸ਼ਾਮ ਲੂੰ	 ਸੰਗ : ਪੱਥਰ ਇੰਤਿਕਾਮ : ਬਦਲਾ
41. ਤਾਰੀਖ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰ-ਜੋਸ਼ਿ-ਕਾਰਜ਼ਾਰ ਸਤਗੁਰ ਬੜ੍ਹਾਤੇ ਹੀ ਗਏ ਆਗੇ ਕੋ ਰਾਹਵਾਰ ਹਮਰਾਹ ਰਹ ਗਏ ਥੇ ਗ਼ਰਜ਼ ਚੰਦ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰ ਫ਼ਰਜ਼ੰਦੋਂ ਮੇਂ ਥੇ ਸਾਥ ਅਜੀਤ ਔਰ ਥੇ ਜੁਝਾਰ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਜੋ ਦਾਦੀ ਕੇ ਸਾਥ ਥੇ ਦਾਯੇਂ ਕੀ ਜਗਹ ਚਲ ਦਿਏ ਵੁਹ ਬਾਯੇਂ ਹਾਥ ਥੇ	 ਦਰ-ਜੋਸ਼ਿ-ਕਾਰਜ਼ਾਰ : ਲੜਾਈ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ / ਦਰ = ਵਿਚ , ਕਾਰਜ਼ਾਰ = ਲੜਾਈ ਰਾਹਵਾਰ : ਘੋੜਾ ਹਮਰਾਹ : ਨਾਲ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰ : ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
42. ਹਰਚੰਦ ਕੀ ਤਲਾਸ਼ ਨ: ਪਾਯਾ ਨਿਸ਼ਾਂ ਕਹੀਂ ਛੋੜਾ ਥਾ ਜਿਸ ਜਗਹ ਪ: ਨਹੀਂ ਥੇ ਵਹਾਂ ਕਹੀਂ ਪਾ ਜਾਏਂ ਫ਼ਿਕ੍ਰ ਥਾ ਨ: ਉਨ੍ਹੇਂ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਕਹੀਂ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦਿਏ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦਗਾਂ ਕਹੀਂ ਲਖ਼ਤਿ-ਜਿਗਰ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੇ ਜਿਸ ਦਮ ਬਿਛੜ ਗਏ ਪਾਓਂ ਵਹੀਂ ਵਫ਼ੂਰਿ-ਮੁਹੱਬਤ ਸੇ ਗੜ ਗਏ	 ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ : ਦੁਸ਼ਮਨ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦਗਾਂ: ਸ਼ਹਜ਼ਾਦਾ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਲਖ਼ਤਿ-ਜਿਗਰ : ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਵਫ਼ੂਰਿ : ਜ਼ਿਆਦਤੀ, ਬਹੁਤਾਤ

43. ਫ਼ੌਰਨ ਮਰਾਕਬੇ ਮੇਂ ਗਏ ਪੀਰਿ-ਖ਼ੁਸ਼-ਖ਼ਸਾਲ ਚੌਦਹ ਤਬਕ ਕਾ ਕਰ ਲਿਯਾ ਮਅਲੂਮ ਪਲ ਮੇਂ ਹਾਲ ਫ਼ਰਮਾਏ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰੋਂ ਸੇ ਕਯੋਂ ਹੋਤੇ ਹੋ ਨਿਢਾਲ ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਚਲ ਦਿਏ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਨੇ ਲਾਲ ਬੁਨਿਯਾਦ ਮੇਂ ਧਰਮ ਕੀ ਚੁਨੇਂਗੇ ਉਦੂ ਉਨ੍ਹੇਂ ਕਰਤਾਰ ਚਾਹਤਾ ਹੈ ਕਰੇ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਉਨ੍ਹੇਂ	ਮਰਾਕਬੇ : ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਣਾ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ; ਪੀਰਿ-ਖ਼ੁਸ਼-ਖ਼ਸਾਲ : ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਮੁਰਸ਼ਿਦ / ਪੀਰ=ਮੁਰਸ਼ਿਦ, ਖ਼ੁਸ਼=ਚੰਗਾ, ਖ਼ਸਾਲ=ਖ਼ਸਲਤ ; ਤਬਕ : ਪਰਤ, ਪਰਦਾ, ਚੌਦ੍ਹਾਂ ਤਬਕ ਅਰਥਾਤ ਸੱਤ ਅਕਾਸ ਸੱਤ ਪਤਾਲ ਜਾਂ-ਨਿਸਾਰੋਂ : ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਦੂ : ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੁਰਖ਼ਰੂ : ਜੇਤੂ
44. ਹਮ ਨੇ ਭੀ ਇਸ ਮਕਾਮ ਪ: ਜਾਨਾ ਹੈ ਜਲਦ ਤਰ ਜਿਸ ਜਗਹ ਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਕਟਾਨੇ ਪੜੇਂਗੇ ਸਰ ਹੋਂਗੇ ਸ਼ਹੀਦ ਲੜ ਕੇ ਯਿਹ ਬਾਕੀ ਕੇ ਦੋ ਪਿਸਰ ਰਹ ਜਾਊਂਗਾ ਅਕੇਲਾ ਮੈਂ ਕਲ ਤਕ ਲੁਟਾ ਕੇ ਘਰ ਪਹਲੇ ਪਿਤਾ ਕਟਾਯਾ ਅਬ ਬੇਟੇ ਕਟਾਊਂਗਾ ਨਾਨਕ ਕਾ ਬਾਗ਼ ਖ਼ੂਨਿ-ਜਿਗਰ ਸੇ ਖਿਲਾਊਂਗਾ	ਪਿਸਰ : ਪੁੱਤਰ
45. ਯਿਹ ਕਹ ਕੇ ਫਿਰ ਹੁਜ਼ੂਰ ਤੋ ਚਮਕੌਰ ਚਲ ਦਿਏ ਹਾਲਤ ਪ: ਅਪਨੀ ਕੁਛ ਨ: ਕਿਯਾ ਗ਼ੌਰ ਚਲ ਦਿਏ ਕਰਤਾਰ ਕੇ ਧਿਯਾਨ ਮੇਂ ਫ਼ਿਲਫੌਰ ਚਲ ਦਿਏ ਰਾਜ਼ੀ ਹੁਏ ਰਜ਼ਾ ਪ: ਬਹਰ-ਤੌਰ ਚਲ ਦਿਏ ਜੋ ਕੁਛ ਵਹਾਂ ਪ: ਗੁਜ਼ਰੀ ਯਿਹ ਲਿਖਨਾ ਮੁਹਾਲ ਹੈ ਯਿਹ ਮਰਸੀਯ: ਸੁਨਾਨਾ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੈ	ਫ਼ਿਲਫੌਰ : ਫ਼ੌਰਨ, ਤਤਕਾਲ ਬਹਰ-ਤੌਰ : ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਹਾਲ : ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਮਰਸੀਯ: : ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੋਗ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਕਵਿਤਾ

46. ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋ ਅਗਲੇ ਬਰਸ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾਊਂਗਾ ਅਰਸ਼ਦ ਸੇ ਬੜ੍ਹ ਕੇ ਮਰਸੀਯ: ਸਬ ਕੋ ਸੁਨਾਊਂਗਾ ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਗਮ ਮੇਂ ਰੋਊਂਗਾ ਤੁਮ ਕੋ ਰੁਲਾਊਂਗਾ ਦਰਬਾਰਿ ਨਾਨਕੀ ਸੇ ਸਿਲ: ਇਸ ਕਾ ਪਾਊਂਗਾ ਜ਼ੋਰ-ਆਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਕਾ ਇਸ ਦਮ ਬਯਾਂ ਸੁਨੇ ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਛੜ ਕੇ ਹਾਏ ਕਹਾਂ ਸੇ ਕਹਾਂ ਸੁਨੋ	ਅਰਸ਼ਦ: ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਉਂਞ ਅਰਸ਼ਦ=ਬਹੁਤ ਨੇਕ ਆਦਮੀ ਸਿਲ: : ਬਦਲਾ
47. ਬਹਰਿ-ਦਵਾਤ ਖ਼ੂਨੇ-ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਹਮ ਕਰੂੰ ਸੀਨੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਚਾਕ ਮਿਸਾਲੇ- ਕ਼ਲਮ ਕਰੂੰ ਬਿਛੜੇ ਹੁਓਂ ਕੀ ਅਬ ਮੈਂ ਮੁਸੀਬਤ ਰਕਮ ਕਰੂੰ ਰੋ ਦੋ ਅਗਰ ਬਯਾਂ ਮੈਂ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਕਸਮ ਕਰੂੰ ਰਸਤੇ ਸੇ ਜਬ ਭਟਕ ਗਏ ਨਨ੍ਹੇ ਸਵਾਰ ਥੇ ਤਕਤੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ਼ ਬਾਰ ਬਾਰ ਥੇ	ਬਹਰਿ:ਦਵਾਤ : ਦਵਾਤ ਲਈ / ਬਹਰ=ਲਈ ; ਬਹਮ : ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੁਟਾਉਣਾ ਚਾਕ : ਫਾੜਨਾ ; ਮਿਸਾਲੇ : ਵਾਂਙ ਰਕਮ : ਲਿਖਣਾ
48. ਦਾਦੀ ਸੇ ਬੋਲੇ ਅਪਨੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ਦਰਿਯਾ ਪ: ਹਮ ਕੋ ਛੋੜ ਕੇ ਰਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ਤੜਪਾ ਕੇ ਹਾਏ ਸੂਰਤਿ-ਮਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ਅੱਬਾ ਭਗਾ ਕੇ ਲਸ਼ਕਰਿ-ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਧਰ ਗਏ ਭਾਈ ਭੀ ਹਮ ਕੋ ਭੂਲ ਗਏ ਸ਼ੌਕਿ ਜੰਗ ਮੇਂ ਅਪਨਾ ਖ਼ਯਾਲ ਤਕ ਨਹੀਂ ਜ਼ੌਕਿ ਤੁਫ਼ੰਗ ਮੇਂ	ਸੂਰਤਿ-ਮਾਹੀ : ਮੱਛੀ ਵਾਂਙ (ਸੂਰਤ = ਵਾਂਙ, ਮਾਹੀ = ਮੱਛੀ)

49. ਜਬ ਰਨ ਅਜੀਤ ਜੀਤ ਕੇ ਤਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਾਏਂਗੇ ਅੱਬਾ ਕੇ ਸਾਥ ਜਿਸ ਘੜੀ ਜੋਝਾਰ ਆਏਂਗੇ ਕਰਕੇ ਗਿਲਾ ਹਰ ਏਕ ਸੇ ਹਮ ਰੂਠ ਜਾਏਂਗੇ ਮਾਤਾ ਕਭੀ, ਪਿਤਾ ਕਭੀ ਭਾਈ ਮਨਾਏਂਗੇ ਹਮ ਗਲੇ ਲਗਾ ਕੇ ਕਹੇਂਗੇ ਵੁਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮਾਨ ਜਾਓ ਲੇਕਿਨ ਹਮ ਨਹੀਂ ਮਾਨੇਂਗੇ ਜ਼ੀਨਹਾਰ	ਜ਼ੀਨਹਾਰ : ਬਿਲਕੁਲ
50. ਇਕਰਾਰ ਲੇਂਗੇ ਸਬ ਸੇ ਭੁਲਾਨਾ ਨ: ਫਿਰ ਕਭੀ ਬਾਰਿ-ਦਿਗਰ ਬਿਛੜ ਕੇ ਸਤਾਨਾ ਨ: ਫਿਰ ਕਭੀ ਹਮ ਕੋ ਅਕੇਲੇ ਛੋੜ ਕੇ ਜਾਨਾ ਨ: ਫਿਰ ਕਭੀ ਕਹ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ਯੋਂ ਹਮ ਕੋ ਰੁਲਾਨਾ ਨ: ਫਿਰ ਕਭੀ ਬੱਚੋਂ ਕੀ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਜੋ ਸੁਨੀ ਦਾਦੀ ਜਾਨ ਨੇ ਬੇਇਖ਼ਤਿਯਾਰ ਰੋ ਦਿਯਾ ਇਸ ਵਾਲਾ-ਸ਼ਾਨ ਨੇ	ਬਾਰਿ-ਦਿਗਰ : ਦੂਜੀ ਵਾਰ, (ਬਾਰ : ਵਾਰ, ਦਿਗਰ : ਹੋਰ) ਗੁਫ਼ਤਗੂ : ਗਲ ਬਾਤ ਬੇਇਖ਼ਤਿਯਾਰ : ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ, ਆਪਣੇ ਆਪ ; ਵਾਲਾ-ਸ਼ਾਨ : ਉੱਚੀ ਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ
51. ਕਹਤੀ ਥੀਂ ਜੀ ਮੇਂ ਲੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹੇਂ ਕਿਸ ਤਰਫ਼ ਕੋ ਜਾਊਂ ਬੇਟੇ ਕੋ ਔਰ ਬਹੁਓਂ ਕੋ ਯਾਰਬ ਮੈਂ ਕੈਸੇ ਪਾਊਂ ਲਖ਼ਤਿ-ਜਿਗਰ ਕੇ ਲਾਲ ਯਿਹ ਦੋਨੋ ਕਹਾਂ ਛੁਪਾਊਂ ਤੁਰਕੋਂ ਸੇ, ਰਾਜਪੂਤੋਂ ਸੇ ਕਿਊਂ ਕਰ ਇਨ੍ਹੇਂ ਬਚਾਊਂ ਬਿਪਤਾ ਜ਼ੀਅਫ਼ੀਓਂ ਮੇਂ ਯਿਹ ਕਯਾ ਮੁਝ ਪ: ਪੜ ਗਈ ਥੀ ਕੌਨ ਸੀ ਘੜੀ ਮੇਂ ਪਿਸਰ ਸੇ ਬਿਛੜ ਗਈ	ਯਾਰਬ : ਹੇ ਰਬ ਲਖ਼ਤਿ-ਜਿਗਰ : ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਜ਼ੀਅਫ਼ੀਓਂ : ਬੁਢੇਪੇ ਪਿਸਰ : ਪੁੱਤਰ

52. ਬੱਚੋਂ ਕਾ ਸਾਥ ਰਾਹ ਕਠਨ ਸਰ ਪ: ਸ਼ਾਮ ਹੈ ਸੁਨਸਾਨ ਦਸ਼ਤ ਚਾਰਸੂ ਹੂ ਕਾ ਮਕਾਮ ਹੈ ਹੋਤਾ ਕਹਾਂ ਪ: ਦੇਖੀਏ ਸ਼ਬ ਕੋ ਕਯਾਮ ਹੈ ਖ਼ਾਦਿਮ ਹੈ ਔਰ ਕੋਈ ਨ: ਹਮਰਹ ਗ਼ੁਲਾਮ ਹੈ ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਯਾ ਹੈ ਫ਼ਕਤ ਸਾਥ ਰਹ ਗਯਾ ਲੇ ਦੇ ਕੇ ਰਹਬਰੀ ਕੋ ਯਿਹ ਹੈਯਾਤ ਰਹ ਗਯਾ	ਦਸ਼ਤ : ਜੰਗਲ ; ਚਾਰਸੂ : ਚਵ੍ਹਾਂ ਪਾਸੇ ; ਹੂ : ਡਰ , ਭੈ ; ਮਕਾਮ : ਟਿਕਾਣਾ ਸ਼ਬ : ਰਾਤ ; ਕਯਾਮ : ਠਹਿਰਾਉ , ਬਿਸਰਾਮ ਖ਼ਾਦਿਮ : ਸੇਵਕ ਰਹਬਰੀ : ਰਸਤਾ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾ ਭਾਵ ; ਹੈਯਾਤ : ਅਫਸੋਸ
53. ਆਤੇ ਥੇ ਸ਼ੇਰ ਸਾਮਨੇ ਗਰਦਨ ਕੋ ਡਾਲ ਕੇ ਤਕਤੇ ਹਿਰਨ ਭੀ ਆਜ ਹੈਂ ਆਖੇਂ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਨੈਰੰਗ ਹੈਂ ਤਮਾਮ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੀ ਚਾਲ ਕੇ ਤੇਵਰ ਹੈਂ ਬਨ ਮੇਂ ਬਦਲੇ ਹੁਏ ਹਰ ਸ਼ਗਾਲ ਕੇ ਦਰਪੇਸ਼ ਅਨਕਰੀਬ ਕੋਈ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ ਖ਼ਤਰੇ ਮੇਂ ਦਿਖ ਰਹੀ ਮੁਝੇ ਬੱਚੋਂ ਕੀ ਜਾਨ ਹੈ	ਨੈਰੰਗ : ਮਕਰ, ਛਲ, ਜਾਦੂਗਰੀ, ਅਜੂਬਾ ਤੇਵਰ : ਮੱਥੇ ਦਾ ਵੱਟ ; ਸ਼ਗਾਲ : ਗਿੱਦੜ ਦਰਪੇਸ਼ : ਸਾਮ੍ਹਣੇ ; ਅਨਕਰੀਬ : ਨੇੜੇ ਹੀ, ਕਰੀਬ ਹੀ
54. ਪੂਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਗਾ ਇਰਾਦਹ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕਾ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕਾ, ਵਾਹੇਗੁਰੂ ਕਾ, ਗੁਫ਼ੂਰ ਕਾ ਹੈ ਸਖ਼ਤ ਇਮਤਿਹਾਂ ਯਿਹ ਕਿਸੀ ਬੇਕੁਸੂਰ ਕਾ ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਤੋ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਦਿਲਿ ਨਾਸਬੂਰ ਕਾ ਪਜਾਰੇ ਪਤੀ ਕੋ ਪਹਲੇ ਹੀ ਮੈ ਹੂੰ ਕਟਾ ਚੁਕੀ ਕੁਦਰਤ ਤਿਰੀ ਹੈ ਸਬ੍ਰ ਮਿਰਾ ਆਜ਼ਮਾ ਚੁਕੀ	ਗੁਫ਼ੂਰ : ਬਖਸ਼ਣ ਹਾਰਾ ਹਾਫ਼ਿਜ਼ : ਰਾਖਾ ; ਨਾਸਬੂਰ : ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬਰ ਜਾਂ ਚੈਨ ਨਾ ਆਵੇ

55. ਲੇਕਿਨ ਯਿਹ ਦੋ ਸਮਰ ਹੈਂ ਮਿਰੇ ਨੌ-ਨਿਹਾਲ ਕੇ ਬੇਟੇ ਹੈਂ ਦੋਨੋਂ ਸਰਵਰਿ - ਫ਼ੌਜਿ -ਅਕਾਲ ਕੇ ਰਖ ਕਰ ਉਨ੍ਹੇਂ ਕਲੇਜੇ ਮੇਂ ਆਖੋਂ ਮੇਂ ਡਾਲ ਕੇ ਬੇਟੇ ਕੀ ਲੇ ਕੇ ਜਾਊਂ ਅਮਾਨਤ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਬੇਟੇ ਕਾ ਮਾਲ ਹੈ ਯਿਹ ਬਹੂ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ਹੈ ਮੇਰੀ ਲਾਖ ਫਿਰ ਭੀ ਯਿਹ ਦੌਲਤ ਪਰਾਈ ਹੈ	ਸਮਰ : ਫਲ ; ਨੌ-ਨਿਹਾਲ : ਨਵਾਂ ਉਗਿਆ ਬੂਟਾ ਅਰਥਾਤ ਪੁੱਤਰ ਸਰਵਰਿ : ਸਰਦਾਰ
56. ਮਨਜ਼ੂਰ ਇਸ ਘੜੀ ਜੋ ਤੁਝੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ ਹਾਜ਼ਿਰ ਬਜਾਇ ਪੋਤੋਂ ਕੇ ਦਾਦੀ ਕੀ ਜਾਨ ਹੈ ਹੂੰ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਬਹੂ ਸੇ ਯਹੀ ਦਿਲ ਮੇਂ ਧਜਾਨ ਹੈ ਬੀਂਕਾ ਨ: ਇਨ ਕਾ ਬਾਲ ਹੋ ਡਰ ਯਿਹ ਹਰ ਆਨ ਹੈ ਵਰਨ: ਜਵਾਬ ਦੂੰਗੀ ਮੈਂ ਕਜਾ ਇਨ ਕੇ ਬਾਪ ਕੋ ਸਦਕੇ ਕਰੂੰ ਮੈਂ ਇਨ ਕੇ ਸਰੋਂ ਪਰ ਸੇ ਆਪ ਕੋ	ਮਨਜ਼ੂਰ : ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਅਰਥਾਤ ਮੰਤਵ, ਮਨੋਰਥ ਆਨ : ਸਮਾਂ, ਵੇਲਾ ਸਦਕੇ : ਕੁਰਬਾਨ
57. ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਜੋ ਦੇਖਾ ਯਿਹ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਮਾਤਾ ਸੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੀ ਕਿਯਾ ਇਸ ਨੇ ਯਿਹ ਖ਼ਿਤਾਬ ਗਾਓਂ ਮਿਰਾ ਕਰੀਬ ਹੈ ਚਲੀਏ ਵਹਾਂ ਜਨਾਬ ਬਾਗੋਂ ਉਠਾ ਕੇ ਆਈਏ ਪੀਛੇ ਮਿਰੇ ਸ਼ਿਤਾਬ ਖੇੜੀ ਮੇਂ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਯਿਹ ਅਲ-ਕਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮ ਕੋ ਕੋਠਾ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਨੇ ਦਿਯਾ ਇਕ ਕਯਾਮ ਕੋ	ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ : ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਖ਼ਿਤਾਬ : ਸੰਬੋਧਨ ਸ਼ਿਤਾਬ : ਛੇਤੀ ਅਲ-ਕਿੱਸਾ : ਕਿੱਸਾ ਮੁਖਤਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਯਾਮ : ਰਹਿਣ

58. ਦਿਨ ਭਰ ਕੀ ਦੌੜ ਧੁਪ ਸੇ ਸਬ ਕੋ ਤਕਾਨ ਥਾ ਮਹਫ਼ੂਜ਼ ਹਰ ਤਰਹ ਸੇ ਬਜ਼ਾਹਿਰ ਮਕਾਨ ਥਾ ਬਰਸੋਂ ਜਿਸੇ ਖਿਲਾਯਾ ਥਾ ਵੁਹ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਥਾ ਖ਼ਤਰੇ ਕਾ ਇਸ ਵਜਹ ਨਹੀਂ ਵਹਮੋ ਗੁਮਾਨ ਥਾ ਨੌਕਰ ਕਾ ਘਰ ਸਮਝ ਕੇ ਵੁਹ ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਹੋ ਗਏ ਲਗ ਕਰ ਗਲੇ ਸੇ ਦਾਦੀ ਕੇ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦੇ ਸੋ ਗਏ	 ਤਕਾਨ : ਥਕੇੜਾ, ਥਕਾਵਟ ਮਹਫ਼ੂਜ਼ : ਸੁਰੱਖਿਅਤ ; ਬਜ਼ਾਹਿਰ : ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੇਜ਼ਬਾਨ : ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਮਹਿਮਾਨ ਆਵੇ
59. ਮਾਤਾ ਕੇ ਸਾਥ ਡੱਬਾ ਥਾ ਇਕ ਜ਼ੇਵਰਾਤ ਕਾ ਲਲਚਾ ਜਿਸੇ ਥਾ ਦੇਖ ਕੇ ਜੀ ਬਦ-ਸਿਫ਼ਾਤ ਕਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਕਿ ਵਕਤ ਹੁਆ ਆਧੀ ਰਾਤ ਕਾ ਜੀ ਮੇਂ ਕਿਯਾ ਨ: ਖ਼ੌਫ਼ ਕੁਛ ਆਕ਼ਾ ਕੀ ਮਾਤ ਕਾ ਮੁਹਰੋਂ ਕਾ ਬਦਰਾ ਔਰ ਵੁਹ ਡੱਬਾ ਉੜਾ ਗਯਾ ਧੋਖੇ ਸੇ ਬਰਹਮਨ ਵੁਹ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਚੁਰਾ ਗਯਾ	 ਬਦ-ਸਿਫ਼ਾਤ : ਔਗਣਾਂ ਭਰਿਆ ਆਕ਼ਾ: ਮਾਲਕ ; ਮਾਤ : ਮਾਤਾ ਬਦਰਾ : ਰੁਪਏ ਰਖਣ ਦਾ ਥੈਲਾ
60. ਬਦਜ਼ਾਤ ਬਦ-ਸਿਫ਼ਾਤ ਵੁਹ ਗੰਗੂ ਨਮਕ-ਹਰਾਮ ਟੁਕੜੋਂ ਪ: ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਜੋ ਪਲਤਾ ਰਹਾ ਮੁਦਾਮ ਘਰ ਲੇ ਕੇ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦੋਂ ਕੋ ਆਯਾ ਜੋ ਬਦਲਗਾਮ ਥਾ ਜ਼ਰ ਕੇ ਲੂਟਨੇ ਕੋ ਕਿਯਾ ਸਬ ਯਿਹ ਇੰਤਿਜ਼ਾਮ ਦੁਨਿਯਾ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੋ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਗਯਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਭੀ ਜੋ ਨ: ਕਰਤਾ ਵੁਹ ਯਿਹ ਕਾਮ ਕਰ ਗਯਾ	 ਮੁਦਾਮ : ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਦਲਗਾਮ : ਆਪ ਹੁਦਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ

61. ਅਲਕਿੱਸਾ ਜਬ ਸਵੇਰ ਕੋ ਜਾਗੀਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਮਾਂ ਰੱਖੇ ਹੁਏ ਖਜ਼ਾਨਾ ਕਾ ਪਾਯਾ ਨ :ਕੁਛ ਨਿਸ਼ਾਂ ਗੰਗੂ ਸੇ ਬੋਲੀਂ ਲੇਤਾ ਹੈ ਕਯੋਂ ਸਬਰਿ ਬੇਕਸਾਂ ਜ਼ਰ ਲੇ ਗਯਾ ਉਠਾ ਕੇ ਤੂ ਐ ਜ਼ਿਸ਼ਤ-ਰੂ ਕਹਾਂ ਬਿਹਤਰ ਥਾ ਮਾਂਗ ਲੇਤਾ ਤੂ ਹਮ ਸੇ ਤਮਾਮ ਮਾਲ ਲੇਕਿਨ ਹੁਆ ਚੁਰਾਨੇ ਸੇ ਤੁਝ ਪਰ ਹਰਾਮ ਮਾਲ	ਬੇਕਸਾਂ : ਨਿਆਸਰਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜ਼ਿਸ਼ਤ-ਰੂ : ਬੁਰੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ
62. ਜਿਸ ਘਰ ਕਾ ਤੂ ਗ਼ੁਲਾਮ ਥਾ ਉਸ ਸੇ ਦਗ਼ਾ ਕਿਯਾ ਲਾ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਕਾਮ ਯਿਹ ਕਯਾ ਬੇਵਫ਼ਾ ਕਿਯਾ ਜ਼ਰ ਕੇ ਲਿਏ ਸਵਾਲ ਨ: ਕਯੋਂ ਬਰਮਲਾ ਕਿਯਾ ਹਮ ਸੇ ਤੋ ਜਿਸ ਨੇਂ ਜੋ ਭੀ ਹੈ ਮਾਂਗਾ ਅ਼ਤਾ ਕਿਯਾ ਮਾਤਾ ਹੂੰ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਕੀ ਤੁਝੇ ਕਯਾ ਖ਼ਬਰ ਨ: ਥੀ ਤੇਰੀ ਤਰਹ ਤੋ ਮੁਝਕੋ ਜ਼ਰਾ ਹਿਰਸਿ-ਜ਼ਰ ਨ: ਥੀ	ਬਰਮਲਾ : ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਅ਼ਤਾ : ਬਖ਼ਸ਼ਣਾ ਹਿਰਸਿ-ਜ਼ਰ : ਧਨ ਦਾ ਲਾਲਚ (ਹਿਰਸ= ਲਾਲਚ)
63. ਵਾਹੇਗੁਰੂ ਕੇ ਨਾਮ ਪ: ਕੁਲ ਮਾਲੋ-ਜ਼ਰ ਭੀ ਦੂੰ ਖ਼ਿਲਕਤ ਕੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਕੋ ਲੁਟਾ ਅਪਨਾ ਘਰ ਭੀ ਦੂੰ ਗਰਦਨ ਪਤੀ ਕੀ ਦੇ ਹੀ ਚੁਕੀ ਅਪਨਾ ਸਰ ਭੀ ਦੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਨੂਦੀਏ-ਅਕਾਲ ਕੋ ਲਖ਼ਤੇ-ਜਿਗਰ ਭੀ ਦੂੰ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਲੇ ਅਪਨੀ ਖ਼ਤਾ ਤੂ ਅਗਰ ਅਭੀ ਹਮ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੇਂਗੇ ਸ਼ੌਕ ਸੇ ਸਬ ਮਾਲੋ ਜ਼ਰ ਅਭੀ	ਖ਼ੁਸ਼ਨੂਦੀਏ-ਅਕਾਲ : ਖ਼ੁਸ਼ ਜਾ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਵ

64. ਉਪਦੇਸ਼ ਮਾਤ ਗੁਜਰੀ ਕਾ ਸੁਨਕਰ ਵੁਹ ਬੇ-ਹਯਾ ਸ਼ਰਮਿੰਦ: ਹੋਨੇ ਕੀ ਜਗਹ ਚਿੱਲਾਨੇ ਲਗ ਗਿਆ ਬਕਤਾ ਥਾ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਸੇ ਦੇਖੋ ਗ਼ਜ਼ਬ ਹੈ ਕਿਆ ਤੁਮ ਕੋ ਪਨਾਹ ਦੇਨੇ ਕੀ ਕਿਆ ਥੀ ਯਹੀ ਜਜ਼ਾ ਫ਼ਿਰਤੇ ਹੋ ਜਾਂ ਛੁਪਾਏ ਹੁਏ ਖ਼ੁਦ ਨਵਾਬ ਸੇ ਕਹਤੇ ਹੋ ਮੁਝ ਕੋ ਚੋਰ ਯਿਹ ਫ਼ਿਰ ਕਿਸ ਹਿਸਾਬ ਸੇ	ਜਜ਼ਾ : ਬਦਲਾ
65. ਚੁਪ ਚਾਪ ਘਰ ਸੇ ਚਲ ਦਿਯਾ ਫਿਰ ਵੁਹ ਨਮਕ-ਹਰਾਮ ਪਹੁੰਚਾ ਵੁਹ ਇਸ ਜਗਹ ਪ: ਮੋਰਿੰਡਾ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਖ਼ਬਿਰ ਵਹਾਂ ਨਵਾਬ ਕੇ ਰਖਤੇ ਥੇ ਕੁਛ ਕ਼ਯਾਮ ਖ਼ੁਫਿਯ: ਕੁਛ ਉਨ ਸੇ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਬਦਸਯਰ ਕਲਾਮ ਮਤਲਬ ਥਾ ਜਿਸ ਕਾ,ਘਰ ਮਿਰੇ ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਲਾਲ ਹੈਂ ਜਿਨ ਕੇ ਪਕੜਨੇ ਕੇ ਸਭੀ ਖ਼ਾਹਾਂ ਕਮਾਲ ਹੈਂ	ਮੁਖ਼ਬਿਰ ਖ਼ਬਰ ਪੁਚਾਣ ਵਾਲਾ, ਜਸੂਸ ਬਦਸਯਰ : ਬੁਰੀ ਸੀਰਤ ਜਾਂ ਨੀਯਤ ਵਾਲਾ ; ਕਲਾਮ : ਗੱਲ ਕਮਾਲ : ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ
66. ਰਾਜੋਂ ਸੇ ਔਰ ਨਵਾਬ ਸੇ ਦਿਲਵਾਓ ਗਰ ਇਨਅ਼ਾਮ ਆਕਾ ਕੀ ਮਾਂ ਕੋ, ਬੇਟੋਂ ਕੋ ਪਕੜਾਊਂ ਲਾਕਲਾਮ ਪਾ ਕੇ ਸਿਲਾ: ਬਜੀਦ ਸੇ ਤੁਮ ਭੀ ਹੋ ਸ਼ਾਦ-ਕਾਮ ਮੁਝ ਕੋ ਭੀ ਖ਼ਿਲਅਤੋਂ ਸੇ ਕਰੇ ਫ਼ਾਇਜ਼ੁਲਮਰਾਮ ਅਲਕਿੱਸਾ ਲੇ ਕੇ ਸਾਥ ਵੁਹ ਜਾਸੂਸ ਆ ਗਯਾ ਪਕੜਾਨੇ ਸ਼ਾਹਜਾਦੋਂ ਕੋ ਮਨਹੂਸ ਆ ਗਯਾ	ਲਾਕਲਾਮ : ਬੇਸ਼ਕ ਸਿਲਾ: : ਬਦਲਾ ; ਬਜੀਦ : ਬਾਜੀਦ ਖ਼ਾਨ ; ਸ਼ਾਦ-ਕਾਮ : ਮੁਰਾਦ ਪਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਭਾਵ ਖ਼ਿਲਅਤੋਂ : ਸਿਰੋਪਾ ; ਫ਼ਾਇਜ਼ੁਲਮਰਾਮ : ਮੁਰਾਦ ਪਾ ਕੇ ਫ਼ੈਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋਣਾ

67. ਬੱਚੇ ਜਿਨ੍ਹੋਂ ਨੇ ਆਕੇ ਗਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਏ ਕਾਬੂ ਬਜਬ੍ਰ ਬੇਕਸੋ-ਬੇਯਾਰ ਕਰ ਲਿਏ ਕਬਜ਼ੇ ਮੇਂ ਅਪਨੇ ਦੋ ਦੁਰੇ-ਸ਼ਹਵਾਰ ਕਰ ਲਿਏ ਸਰਹਿੰਦ ਸਾਥ ਚਲਨੇ ਕੋ ਤੈਯਾਰ ਕਰ ਲਿਏ ਪੀਨਸ ਥੀ, ਪਾਲਕੀ ਥੀ ਨ: ਹੋਦ: ਅਮਾਰੀ ਥੀ ਬਦਬਖ਼ਤ ਲਾਏ ਬੈਲ ਕੀ ਗਾੜੀ ਸਵਾਰੀ ਥੀ	 ਬਜਬ੍ਰ : ਜ਼ਬਰ ਨਾਲ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ; ਬੇਕਸੋ : ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ; ਬੇਯਾਰ : ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹਾਇਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਦੁਰੇ-ਸ਼ਹਵਾਰ : ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਮੋਤੀ ਪੀਨਸ : ਪਾਲਕੀ ; ਹੋਦ: ਉੱਠ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਾ ਕੁੱਬ ਅਰਥਾਤ ਕਚਾਵਾ ; ਅਮਾਰੀ : ਉੱਠ ਦਾ ਕਚਾਵਾ, ਹਾਥੀ ਦੇ ਹੋਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
68. ਸਰਹਿੰਦ ਜਾਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਜ਼ਾਰ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਸੇ ਦੋ-ਚਾਰ, ਹਾਏ ! ਜਬ ਹੁਏ ਜ਼ਾਲਿਮ ਨਵਾਬ ਸੇ ਕਮਬਖ਼ਤ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਯਿਹ ਬੋਲਾ ਇ਼ਤਾਬ ਸੇ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਇਨ ਕੋ ਕੈਦ ਮੇਂ ਰਖੋ ਅਜ਼ਾਬ ਸੇ ਗੁੰਬਦ ਥਾ ਜਿਸ ਮਕਾਂ ਮੇਂ ਮੁਕੱਯਦ ਹਜ਼ੂਰ ਥੇ ਦੋ ਚਾਂਦ ਏਕ ਬੁਰਜ ਮੇਂ ਰਖਤੇ ਜ਼ਹੂਰ ਥੇ	 ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ : ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੋ-ਚਾਰ : ਮਿਲਣਾ ਇ਼ਤਾਬ : ਸਖ਼ਤੀ, ਗੁੱਸਾ ਅਜ਼ਾਬ : ਦੁੱਖ, ਤਕਲੀਫ ਮੁਕੱਯਦ : ਕੈਦੀ ਜ਼ਹੂਰ : ਪ੍ਰਗਟਾਅ
69. ਕੈਦਿ-ਬਲਾ ਮੇਂ ਤੀਸਰਾ ਦਿਨ ਥਾ ਜਨਾਬ ਕੋ ਬੇਆਬ ਕਰ ਚੁਕੀ ਥੀ ਅ਼ਤਸ਼ ਹਰ ਗੁਲਾਬ ਕੋ ਤਰਸੇ ਹੁਏ ਥੇ ਰਿਜ਼ਕ ਕੋ ਜੀ ਔਰ ਖ਼ਾਬ ਕੋ ਇਸ ਰੋਜ਼ ਸੁੱਚਾਨੰਦ ਯਿਹ ਬੋਲਾ ਨਵਾਬ ਕੋ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਕਲਗ਼ੀਧਰ ਕੇ ਪਿਸਰ ਇੰਤਿਕਾਮ ਲੋ ਮਅ਼ਸੂਮ ਇਨ੍ਹੇ ਸਮਝ ਕੇ ਦਯਾ ਸੇ ਨ:ਕਾਮ ਲੋ	 ਕੈਦਿ-ਬਲਾ : ਮੁਸੀਬਤ ਦੀ ਕੈਦ ਅ਼ਤਸ਼ : ਪਿਆਸ ਖ਼ਾਬ : ਨੀਂਦਰ ਪਿਸਰ : ਪੁਤੱਰ ; ਇੰਤਿਕਾਮ : ਬਦਲਾ

70. ਬੋਲਾ ਵੁਹ ਸੁੱਚਾਨੰਦ ਸੇ ਲੋ ਆ ਇਨ੍ਹੇਂ ਸ਼ਿਤਾਬ ਚਰਕੋਂ ਸੇ ਸਤਗੁਰੂ ਕੇ ਜਿਗਰ ਹੈ ਮਿਰਾ ਕਬਾਬ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਗੰਵਾ ਦਿਯਾ ਸਬ ਮੇਰਾ ਰੁਅਬ ਦਾਬ ਰਾਜੇ ਕੇ ਸਾਥ ਮੇਰੀ ਬੀ ਮੱਟੀ ਹੁਈ ਖ਼ਰਾਬ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੇ ਬੱਚੇ ਕਤ੍ਲ ਕਰੂੰਗਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਂ ਕਹਨੇ ਪ: ਤੇਰੇ ਆਜ ਚਲੂੰਗਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮੈਂ	ਸ਼ਿਤਾਬ : ਛੇਤੀ, ਜਲਦੀ ਚਰਕੋਂ : ਝਾਂਸਾ ; ਕਬਾਬ : ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ
71. ਬਚੋਂ ਕੋ ਲੇਨੇ ਆਏ ਗ਼ਰਜ ਚੰਦ ਬੇਹਯਾ ਸਰਦਾਰ ਇਨ ਕਾ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਥਾ ਮਾਤਾ ਨੇ ਦੇਖ ਕਰ ਕਹਾ " ਹੈ ਹੈ ਗਜਬ ਹੁਆ ਬਸ ਆਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਰ ਪ: ਹੈ ਮੌਕਾ ਜੁਦਾਈ ਕਾ ਦੇਖੂੰਗੀ ਉਮ੍ਰ ਭਰ ਕੇ ਨ: ਯਿਹ ਪਜਾਰੀ ਸੂਰਤੇਂ ਮੱਟੀ ਮੇਂ ਮਿਲਨੇ ਵਾਲੀ ਹੈਂ ਮੈਂ ਵਾਰੀ ਸੂਰਤੇਂ "	ਚੰਦ : ਕੁਝਕੁ
72. ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਆਓ ਗਲੇ ਸੇ ਲਗਾ ਤੋ ਲੂੰ ਕੇਸੋਂ ਕੋ ਕੰਘੀ ਕਰ ਦੂੰ ਜ਼ਰਾ ਮੂੰਹ ਧੁਲਾ ਤੋ ਲੂੰ ਪਜਾਰੇ ਸਰੋਂ ਪ :ਨਨ੍ਹੀ ਸੀ ਕਲਗੀ ਸਜਾ ਤੋ ਲੂੰ ਮਰਨੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਤੁਮ ਕੋ ਮੈਂ ਦੂਲ੍ਹਾ ਬਨਾ ਤੋ ਲੂੰ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਮਾਤ ਗੁਜਰੀ ਨੇ ਆਰਾਸਤ: ਕਿਯਾ ਤੀਰੋ ਕਮਾਂ ਸ, ਤੇਗ ਸੇ ਪੈਰਾਸਤ: ਕਿਯਾ	ਆਰਾਸਤ : ਸਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪੈਰਾਸਤ : ਸਜਾਇਆ ਹੋਇਆ

73. ਬੇਟੇ ਸੇ ਪਹਲੇ ਬਿਛੜੀ ਥੀ ਤੁਮ ਭੀ ਬਿਛੜ ਚਲੇ ਬਿਗੜੇ ਹੁਏ ਨਸੀਬ ਜ਼ਿਯਾਦ: ਬਿਗੜ ਚਲੇ ਬੇਰਹਮ ਦੁਸ਼ਮਨੋਂ ਕੇ ਤੁਮ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਪੜ ਚਲੇ ਜ਼ੰਜ਼ੀਰਿ-ਗ਼ਮ ਮੇਂ ਮੁਝ ਕੋ ਯਹਾਂ ਪਰ ਜਕੜ ਚਲੇ ਬਿਹਤਰ ਥਾ ਤੁਮ ਸੇ ਪਹਲੇ ਮੈਂ ਦੇਤੀ ਪਰਾਨ ਕੋ ਦੁਖ ਸੇ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਦੁਖ ਹੈ ਸਿਵਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੋ	
74. ਕਹ ਕਹ ਕੇ ਰੋਤੀ ਜਾਤੀ ਥੀਂ ਜ਼ਾਰੋਕਤਾਰ ਮਾਤ ਜ਼ੋਰ-ਆਵਰ ਔਰ ਫ਼ਤਹ ਪ: ਹੋਤੀ ਨਿਸਾਰ ਮਾਤ ਇਸ-ਦਰਜ: ਰੰਜੋਗ਼ਮ ਸੇ ਹੁਈਂ ਬੇਕਰਾਰ ਮਾਤ ਗ਼ਸ਼ ਖਾਕੇ ਗਿਰਨੇ ਵਾਲੀ ਥੀਂ ਬੇਇਖ਼ਤਿਯਾਰ ਮਾਤ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦਗਾਂ ਨੇ ਬੜ੍ਹ ਕੇ ਸੰਭਾਲਾ ਹੁਜ਼ੂਰ ਕੋ ਢਾਰਸ ਬੰਧਾਈ ਕਹ ਕੇ ਦਿਲਿ-ਨਾ-ਸਬੂਰ ਕੋ	 ਜ਼ਾਰੋਕਤਾਰ : ਬਹੁਤ ,ਜਾਰ ਜਾਰ ਨਿਸਾਰ : ਕਰਬਾਨ ਇਸ-ਦਰਜ: : ਇਤਨਾ ਸ਼ਹਜ਼ਾਦਗਾਂ : ਸ਼ਹਜ਼ਾਦੇ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਦਿਲਿ-ਨਾ-ਸਬੂਰ : ਉਹ ਦਿਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬਰ ਨਾ ਆਵੇ
75. ਫ਼ਰਮਾਏ ਦਸਤ-ਬਸਤ: ਵੁਹ ਦੋਨੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਲ ਜੀ ਕਿਉਂ ਮੁਕੱਦਸ: ਕਾ ਹੈ ਅਪਨੇ ਲਿਏ ਨਿਢਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਂਓ ਕੀ ਪੰਥ ਕੋ ਹਾਜਤ ਭੀ ਹੋ ਕਮਾਲ ਜਾਂ ਸੀ ਹਕੀਰ ਚੀਜ਼ ਕਾ ਫ਼ਿਰ ਹਮ ਕੋ ਹੋ ਖ਼ਿਆਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇ ਜਾਨ ਪਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ਭਾਤੀ ਯਿਹ ਆਹੋ ਜ਼ਾਰੀ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ	 ਦਸਤ-ਬਸਤ : ਹੱਥ ਬੱਨ੍ਹ ਕੇ ਮੁੱਕਦਸ : ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਔਰਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਜੀ ਹਾਜਤ : ਲੋੜ, ਜ਼ਰੂਰਤ ; ਕਮਾਲ : ਬਹੁਤ ਹਕੀਰ : ਤੁੱਛ, ਨਿਗੁਣੀ ਜ਼ਾਰੀ : ਰੋਣਾ ਧੋਣਾ, ਚੀਖ ਪੁਕਾਰ

76. ਰੁਖ਼ਸਤ ਦੋ ਅਬ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਸੇ ਕਿ ਜਾਨੇਂ ਫ਼ਿਦਾ ਕਰੇਂ ਦੁਨੀਯਾ ਸੇ ਜਬੋ-ਜ਼ੋਰ ਕਾ ਹਮ ਖ਼ਾਤਮ: ਕਰੇਂ ਹਾਸਿਲ ਸਿਰੋਂ ਕੋ ਦੇ ਕੇ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਰਜ਼ਾ ਕਰੇਂ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਕਾ ਮਰ ਕਰ ਸਿਵਾ ਕਰੇਂ ਗਿਰਯ: ਕੋ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਆਲੀ-ਸ਼ਾਨ ਨੇ "ਵਾਰੀ ਗਈ ਲੋ ਜਾਓ" ਕਹਾ ਦਾਦੀ ਜਾਨ ਨੇ	ਫ਼ਿਦਾ : ਕੁਰਬਾਨ ਜਬੋ-ਜ਼ੋਰ : ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਰਜ਼ਾ : ਭਾਣਾ ਸਿਵਾ : ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਰਯ: : ਰੋਣ ; ਜ਼ਬਤ : ਜਰਨ ਜਾਂ ਪੀ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ; ਆਲੀ-ਸ਼ਾਨ : ਉੱਚੀਆਂ ਸ਼ਾਨਾ ਵਾਲਾ
77. ਲੇਨੇ ਜੋ ਲੱਗ ਆਏ ਜਲੂਮੋ-ਜਹੁਲ ਥੇ ਇਨਸਾਂ ਕਾ ਜਾਮ ਪਹਨੇ ਹੁਏ ਵੁਹ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਥੇ ਚਲਨੇ ਮੇਂ ਦੇਰ ਕਰਨੇ ਸੇ ਹੋਤੇ ਮਲੂਲ ਥੇ ਇਸ ਦਮ ਘਿਰੇ ਹੁਏ ਗੋਯਾ ਕਾਟੋਂ ਮੇਂ ਫੂਲ ਥੇ ਤਸਲੀਮ ਕਰਕੇ ਦਾਦੀ ਸੇ ਬੱਚੇ ਜੁਦਾ ਹੁਏ ਦਰਬਾਰ ਮੇਂ ਨਵਾਬ ਕੇ ਦਾਖ਼ਿਲ ਵੁਹ ਆ ਹੁਏ	ਜਲੂਮੋ : ਜ਼ਾਲਿਮ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ; ਜਹੁਲ : ਜਾਹਿਲ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਜਾਮ : ਚੋਲਾ , ਕਪੜੇ ; ਫ਼ਜ਼ੂਲ : ਬੇਫਾਇਦਾ ਮਲੂਲ : ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ
78. ਥੀ ਪਜਾਰੀ ਸੂਰਤੋਂ ਸੇ ਸ਼ੁਜਾਅਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ਨਨ੍ਹੀ ਸੀ ਸੂਰਤੋਂ ਸੇ ਥੀ ਜੁਰਅਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ਰੁਖ਼ ਪਰ ਨਵਾਬ ਕੇ ਥੀ ਸ਼ਕਾਵਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ਰਾਜੋਂ ਕੇ ਮੂੰਹ ਪ: ਸਾਫ਼ ਥੀ ਲਅਨਤ ਬਰਸ ਰਹੀ ਬੱਚੋਂ ਕਾ ਰੁਅਬ ਛਾ ਗਯਾ ਹਰ ਇਕ ਮੁਸ਼ੀਰ ਪਰ ਲਰਜ਼: ਸਾ ਪੜ ਗਯਾ ਥਾ ਅਮੀਰੋ-ਵਜ਼ੀਰ ਪਰ	ਸ਼ੁਜਾਅਤ : ਬਹਾਦਰੀ ਸ਼ਕਾਵਤ : ਬਦਬਖ਼ਤੀ ਮੁਸ਼ੀਰ : ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਰਥਾਤ ਦਰਬਾਰੀ ਲਰਜ਼: : ਕਾਂਬਾ

79. ਨਾਜ਼ਿਮ ਕੀ ਬਾਤ-ਬਾਤ ਪੇ: ਰੁਕਨੇ ਲਗੀ ਜ਼ਬਾਂ ਖ਼ੁਦ ਕੋ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਕੇ ਵੁਹ ਕਹਨੇ ਲਗਾ ਕਿ ਹਾਂ ਖ਼ਾਹਾਂ ਹੋ ਮੌਤ ਕੇ ਯਾ ਤੁਮੇਂ ਚਾਹੀਏ ਅਮਾਂ ਬਤਲਾਓ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਅਬ ਐ ਆਲੀ-ਖ਼ਾਨਦਾਂ ਇਸ ਦਮ ਕਰੋ ਕਬੂਲ ਅਗਰ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਦੀਨ ਕੋ ਫਿਰ ਆਸਮਾਂ ਬਨਾ ਦੂੰ ਤੁਮਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੋ	ਨਾਜ਼ਿਮ: ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਹਾਕਿਮ, ਸੂਬਾ ਖ਼ਾਹਾਂ: ਇੱਛੁਕ, ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ; ਅਮਾਂ: ਬਚਾਅ, ਸ਼ਰਨ ਆਲੀ-ਖ਼ਾਨਦਾਂ : ਉੱਚੇ ਘਰਾਨੇ ਵਾਲਾ ਦੀਨ: ਮਜ਼ਬ, ਧਰਮ
80. ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਲਾਡਲੋਂ ਨੇ ਦਿਯਾ ਰੁਅ਼ਬ ਸੇ ਜਵਾਬ ਆਤੀ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮ ਹੈ ਜ਼ਰਾ ਤੁਝ ਕੋ ਐ ਨਵਾਬ ਦੁਨਿਯਾ ਕੇ ਪੀਛੇ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ਕਯੋਂ ਦੀਨ ਕੋ ਖ਼ਰਾਬ ਕਿਸ ਜਾ ਲਿਖਾ ਹੈ ਜ਼ੁਲ੍ਮ-ਦਿਖਾ ਤੋ ਹਮੇਂ ਕਿਤਾਬ ਤਅ਼ਲੀਮ ਜੋਰ ਕੀ ਕਹੀਂ ਕੁਰਆਨ ਮੇਂ ਨਹੀਂ ਖ਼ੂਬੀ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਈਮਾਨ ਮੇਂ ਨਹੀਂ	ਜਾ : ਥਾਂ, ਜਗ੍ਹਾ ਜੋਰ : ਜ਼ੁਲਮ
81. ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਡਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੁਨਾਹ ਸੇ ਬੇਕਸ ਕੇ ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ ਸੇ ਦੁਖਿਯੋਂ ਕੀ ਆਹ ਸੇ ਮਜ਼ਹਬ ਬਦਲ ਰਹਾ ਹੈ ਵੁਹ ਜ਼ੋਰੇ ਸਿਪਾਹ ਸੇ ਫ਼ੈਲਾਨਾ ਦੀਨ ਪਾਪ ਹੈ ਜਬ੍ਰੋ ਕਰਾਹ ਸੇ ਲਿਖਾ ਹੈ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਕਿਤਾਬ ਮੇਂ ਫ਼ੈਲਾਓ ਦੀਂ ਬਜਬ੍ਰ ਨ: ਤੁਮ ਸ਼ੈਖ਼ੋ ਸ਼ਾਬ ਮੇਂ	ਬੇਕਸ : ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ; ਇਜ਼ਤਿਰਾਬ : ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਸਿਪਾਹ : ਫ਼ੌਜ ਜਬ੍ਰੋ : ਜਬਰ, ਜਬਰਦਸਤੀ ; ਕਰਾਹ : ਬਿਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ੈਖ਼ੋ : ਬੁੱਢਾ ; ਸ਼ਾਬ : ਜਵਾਨ

82.	
ਪੜ੍ਹਕੇ ਕੁਰਾਨ ਬਾਪ ਕੋ ਕਰਤਾ ਜੋ ਕੈਦ ਹੋ	
ਮਰਨਾ ਪਿਤਾ ਕਾ ਜਿਸ ਕੋ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਕੀ ਨਵੈਦ ਹੋ	ਨਵੈਦ : ਖਬਰ
ਕਤਲੇ ਬਰਾਦਰਾ ਜਿਸੇ ਮਅ਼ਮੂਲੀ ਸੈਦ ਹੋ	ਬਰਾਦਰਾ : ਬਰਾਦਰ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ, ਬਰਾਦਰ = ਭ੍ਰਾ, ਭਾਈ ; ਸੈਦ : ਸ਼ਿਕਾਰ
ਨੇਕੀ ਕੀ ਇਸ ਸੇ ਖ਼ਲਕ ਕੋ ਫ਼ਿਰ ਕਜਾ ਉਮੈਦ ਹੋ	
ਗ਼ੈਰੋਂ ਪ: ਫਿਰ ਵੁਹ ਜੋਰ ਕਰੇ ਯਾ ਜ਼ਫਾ ਕਰੇ	ਜੋਰ : ਜ਼ੁਲਮ ; ਜ਼ਫਾ : ਜ਼ੁਲਮ, ਸਖਤੀ
ਹਮ ਕਯਾ ਕਹੇਂ ਕਿਸੀ ਕੋ ਹਿਦਾਯਤ ਖ਼ੁਦਾ ਕਰੇ	ਹਿਦਾਯਤ : ਸੁੱਮਤ
83.	
ਹਦ ਸੇ ਬੜ੍ਹਾ ਹੂਆ ਹੀ ਜੁ ਜ਼ਾਲਿਮ ਬਸ਼ਰ ਹੁਆ	ਬਸ਼ਰ : ਮਨੁੱਖ
ਮੌਲਾ ਕਾ ਖ਼ੌਫ ਜਿਸ ਕੋ ਨ: ਹਾਦੀ ਕਾ ਡਰ ਹੁਆ	ਹਾਦੀ : ਹਿਦਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਰਥਾਤ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁੰਹਮਦ ਸਾਹਬ
ਮੁਸਲਿਮ ਕਹਾਂ ਕੇ ਹਾਏ ਜੋ ਕੋਤਾਹ -ਨਜ਼ਰ ਹੁਆ	ਮੁਸਲਿਮ : ਇਸਲਾਮ ਮੱਤ ਉਤੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ; ਕੋਤਾਹ ਨਜ਼ਰ : ਤੰਗ ਨਜ਼ਰ, ਜਿਸਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਾ
ਸਰਮਦ ਕੇ ਕਤ੍ਲ ਸੇ ਭੀ ਨ: ਜਿਸ ਕੋ ਹਜ਼ਰ ਹੁਆ	ਹੋਵੇ ; ਸਰਮਦ : ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਰਵੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ
ਬੁਲਵਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਕੀ ਜਾਨ ਲੀ	
ਮਰਨੇ ਕੀ ਹਮ ਨੇ ਭੀ ਹੈ ਜਭੀ ਆਨ ਠਾਨ ਲੀ	ਆਨ : ਫੋਰਨ, ਤਤਕਾਲ
84.	
ਜ਼ਾਲਿਮ ਕਾ ਦੀਨ ਕਿਸ ਲਿਏ ਕਰਨੇ ਲਗਾ ਕਬੂਲ	
ਤਬਦੀਲੀਏ ਮਜ਼ਹਬ ਸੇ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਭੀ ਹੈ ਹਸੂਲ	ਹਸੂਲ : ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਲਾਭ
ਤੌਹੀਦ ਕੇ ਸਿਵਾ ਹੈਂ ਯਿਹ ਬਾਤੇਂ ਹੀ ਸਬ ਫ਼ਜ਼ੂਲ	ਤੌਹੀਦ : ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਇਕ ਭਾਵ
ਮਨਵਾਨੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਕੋ ਹੀ ਆਏ ਥੇ ਸਬ ਰਸੂਲ	ਰਸੂਲ : ਅਵਤਾਰ
ਕੁਛ-ਬੁਤ ਪ੍ਰਸਤ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ, ਬੁਤ-ਸ਼ਿਕਨ ਹੈਂ ਹਮ	ਬੁਤ-ਸ਼ਿਕਨ : ਬੁਤ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ
ਅਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਹੈ ਜਬ ਸੇ ਨਿਹਾਯਤ ਮਗ਼ਨ ਹੈਂ ਹਮ	ਨਿਹਾਯਤ : ਬਹੁਤ

85. ਕਰ ਲੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤੂ ਜ਼ਰਾ ਅਪਨੇ ਸ਼ਾਹ ਸੇ ਪਾਪੀ ਹੈ ਵਹੁ ਤੋ ਹਮ ਹੈਂ ਬਰੀ ਹਰ ਗੁਨਾਹ ਸੇ ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਰੇਬ ਖੇਲਾ ਥਾ ਪੁਸ਼ਤੇ-ਪਨਾਹ ਸੇ ਮਰਨੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਹਮ ਆਏ ਚਾਹ ਸੇ ਕਾਮ ਇਸ ਨੇ ਭਾਈਯੋਂ ਸੇ ਕਿਯਾ ਥਾ ਯਜ਼ੀਦ ਕਾ ਦਾਰਾ ਕਾ ਹੈ , ਮੁਰਾਦ ਕਾ ਰੁਤਬਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾ	ਬਰੀ : ਮੁਕਤ ਪੁਸ਼ਤੇ-ਪਨਾਹ : ਹਿਮਾਇਤੀ ਦਾਰਾ : ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਭ੍ਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ; ਮੁਰਾਦ : ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਭ੍ਰਾ ਦਾ ਨਾਂ
86. ਹਮ ਸਾਥ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਅਜਲ ਕੇ ਦਹਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ਮਰ ਜਾਏਂ ਭੀ ਤੋ ਕਬਰ ਮੇਂ ਏਕ ਸਾਥ ਹੀ ਕਫ਼ਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਹਾਥ ਡਾਲ ਕੇ ਬਾਗ਼ੇ-ਅਦਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ਮਅਸੂਮੋਂ ਕੇ ਲਿਏ ਜੋ ਬਨਾ ਉਸ ਚਮਨ ਮੇਂ ਜਾਏਂ ਮਜ਼ਹਬ ਕੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੱਟਾ ਲਗਾ ਦਿਆ ਹਮ ਨੇ ਅਮਲ ਸੇ ਪੰਤ ਕੋ ਅੱਛਾ ਬਨਾ ਦਿਆ	ਅਜਲ : ਮੌਤ ; ਦਹਨ : ਮੂੰਹ ਬਾਗ਼ੇ-ਅਦਨ : ਕੁਰਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਬਾਗ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਆਦਮ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ
87. ਮਅਲੂਮ ਅਬ ਹੁਈ ਤੁਝੇ ਵਜਹੇ-ਫ਼ਸਾਦ ਹੈ ਸਤਗੁਰ ਕਾ ਸ਼ਾਹੇ-ਦਿੱਲੀ ਸੇ ਯਿਹ ਕਯੋਂ ਅਨਾਦ ਹੈ ਮੋਮਿਨ ਹੀ ਕਯਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸੇ ਕਰਤਾਰ ਯਾਦ ਹੈ ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੇ ਸਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਕਹਾ ਮੇਰਾ ਸਾਦ ਹੈ ਨਾਨਕ ਸੁਨਾ ਹੈ ਮੈਂ ਨੇ ਕਿ ਬਾਬਰ ਕੇ ਯਾਰ ਥੇ ਬਾਵਾ ਫ਼ਰੀਦ ਸੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਇਨ ਕੋ ਪਯਾਰ ਥੇ	ਅਨਾਦ : ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਮੋਮਿਨ : ਈਮਾਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਾਦ : ਪਸੰਦ,ਖ਼ੁਸ਼ੀ

੪੪. ਮਅਲੂਮ ਸ਼ਾਹ ਸੇ ਹੁਈ ਵਜਹੇ-ਮੁਖਾਲਿਫ਼ਤ ਰਾਜਾਉਂ ਸੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਲਾ ਕਜੋਂ ਯਗਾਨਗਤ ਨਾਨਕ ਕੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਭੀ ਹਿੰਦੂ ਥੇ ਰਖਤੇ ਮਤ ਸਤਗੁਰ ਬਨਾਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਕਜੋਂ ਕੋਹੀਯੋਂ ਕੀ ਗਤ ਬੱਚੋਂ ਨੇ ਫਿਰ ਜਵਾਬ ਦਿਯਾ ਬਾਯਜ਼ੀਦ ਕੋ ਹੋ ਪਾਕ ਜੋ ਪਸੰਦ ਕਰੇਂ ਕਜੋਂ ਪਲੀਦ ਕੋ	 ਯਗਾਨਗਤ : ਏਕਾ , ਅਪਣਤ ਕੋਹੀਯੋਂ : ਪਹਾੜੀ ਅਰਥਾਤ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਬਾਯਜ਼ੀਦ : ਬਾਜੀਦ ਖਾਨ ਪਲੀਦ : ਅਪੱਵਿਤਰ, ਪਲੀਤ
੪੯. ਆਲਾਇਸ਼ੋਂ ਸੇ ਕੁਫ਼੍ਰ ਕੀ ਜੋ ਲੋਗ ਪਾਕ ਹੈਂ ਹੈਬਤ ਸੇ ਜ਼ੁਲ:ਜਲਾਲ ਕੀ ਜੋ ਖ਼ੌਫ਼ਨਾਕ ਹੈਂ ਨੇਕੀ ਸੇ ਜਿਨ ਕੋ ਉਨਸ ਬੁਰਾਈ ਸੇ ਬਾਕ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਵੁਹ ਰਿਸ਼ਤ:ਦਾਰ ਵੁਹੀ ਸੰਗ ਸਾਕ ਹੈਂ ਭਾਈ ਬੁਤੋਂ ਕੋ ਪੂਜੇ ਤੋ ਸਰ ਇਸ ਕਾ ਤੋੜ ਦੇਂ ਸਯਦ ਹੋ, ਬਰਹਮਨ ਹੋ, ਕੋਈ ਭੀ ਹੋ, ਛੋੜ ਦੇਂ	 ਆਲਾਇਸ਼ੋਂ : ਲਵੇੜ, ਲਬੇੜ, ਪਾਪ ; ਕੁਫ਼੍ਰ : ਨਾਸਤਕਤਾ ਹੈਬਤ : ਭੈ ਭੀਤ ; ਜ਼ੁਲ:ਜਲਾਲ : ਪਰਤਾਪੀ, ਜਲਾਲ ਵਾਲਾ; ਖ਼ੌਫ਼ਨਾਕ : ਭੈ ਭੀਤ ਉਨਸ : ਮੁਹੱਬਤ, ਪ੍ਰੇਮ ; ਬਾਕ : ਡਰ
੯੦. ਵਾਹੇਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਲ ਹਰ ਇਕ ਹਮ ਕੋ ਪਯਾਰਾ ਹੈ ਮੁਨਕਿਰ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਸੇ ਵੁਹ ਦੁਸ਼ਮਨ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ਭਗਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਜੋ ਭੀ ਪਸਾਰਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਹੈ ਸ਼ਾਹ ਹੈ ਹਮੇਂ ਇਸ ਸੇ ਕਿਨਾਰਾ ਹੈ ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਰਿਝਾਏਗਾ ਜੋ ਪਾਸ ਹੈ ਵੁਹੀ ਪੂਜੇਗਾ ਜੋ ਬੁੱਤੋਂ ਕੋ ਬਸ਼ਰ ਨਾਸ ਹੈ ਵੁਹੀ	 ਮੁਨਕਿਰ: ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਬਸ਼ਰ: ਮਨੱਖ

91.	
ਦਅਵਾ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਬੰਦਗੀ ਕਾ ਹੈ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਕਮਾਲ	ਕਮਾਲ : ਬਹੁਤ
ਲੇਕਿਨ ਹੈ ਮੁਸਲਿਮੋਂ ਕਾ ਬਹੁਤ ਆਜ ਗ਼ੈਰ ਹਾਲ	ਗ਼ੈਰ : ਹੋਰ ਅਰਥਾਤ ਭੈੜਾ
ਕਬ੍ਰੇਂ ਜੋ ਪੂਜਤੇ ਨ: ਹੋਂ ਮੋਮਿਨ ਹੈਂ ਖ਼ਾਲ ਖ਼ਾਲ	ਖ਼ਾਲ ਖ਼ਾਲ : ਟਾਵਾਂ ਟਾਵਾਂ, ਕੋਈ ਕੋਈ
ਲਾਯਾ ਜ਼ਵਾਲ ਤੁਮ ਪ: ਜਭੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ	
ਕਾਯਲ ਫ਼ਕਤ ਜ਼ਬਾਂ ਸੇ ਹੋ ਤੁਮ ਯਾ ਕਰੀਮ ਕੇ	ਕਾਯਲ : ਮੰਨਣ ਵਾਲ਼ਾ ; ਕਰੀਮ : ਕਰਮ ਅਰਥਾਤ ਬਖਸ਼ਿਸ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ਾ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਬਨ ਬਨ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਤੇ ਹੋ ਬੰਦੇ ਰਹੀਮ ਕੇ	ਰਹੀਮ : ਰਹਿਮ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰਮਾਤਮਾ
92.	
ਸਾਰੇ ਅਮੀਰ ਤਮ ਮੇਂ ਰੁਊਨਤ-ਪਸੰਦ ਹੈਂ	ਰੁਊਨਤ-ਪਸੰਦ : ਮਗਰੂਰ, ਹੰਕਾਰੀ
ਮਜ਼ਹਬ ਸੇ ਗਿਰ ਗਏ ਵੁਹ ਜਿਤਨੇ ਬਲੰਦ ਹੈਂ	
ਰਸਤੇ ਭੀ ਮਅਰਫ਼ਤ ਕੇ ਜਭੀ ਇਨ ਪ: ਬੰਦ ਹੈਂ	ਮਅਰਫ਼ਤ : ਗਿਆਨ
ਬੇਸੂਦ ਤੁਮ ਕੋ ਅਪਨੀ ਨਸਾਏਹ ਪ: ਪੰਦ ਹੈਂ	ਨਸਾਏਹ : ਨਸੀਹਤ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ; ਪ: : ਪਰ, ਪਰੰਤੂ ; ਪੰਦ : ਨਸੀਹਤ
ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਕੌਨ ਹਿਰਸੋ ਹਵਾਓਂ ਕੇ ਸ਼ੋਰ ਮੇਂ	
ਇਸਲਾਮ ਦਰ ਕਿਤਾਬ ਮੁਸਲਮਾਂ ਹੈਂ ਗੋਰ ਮੇ	
93.	
ਰੋਕਾ ਜੁ ਜ਼ੁਲਮ ਸੇ ਤੋ ਮੁਸਲਮਾਂ ਬਿਗੜ ਗਏ	
ਬੁਤ ਕੋ ਬੁਰਾ ਕਹਾ ਤੋ ਯਿਹ ਹਿੰਦੂ ਬਿਛੜ ਗਏ	
ਤੇਗ਼ਾ ਨਿਕਾਲਾ ਹਮ ਨੇ ਤੋ ਸਬ ਜੋਸ਼ ਝੜ ਗਏ	ਤੇਗ਼ਾ : ਤਲਵਾਰ
ਚਿੜਿਯੋਂ ਸੇ ਬਾਜ਼ ਰਨ ਮੇਂ ਨਦਾਮਤ ਸੇ ਗੜ ਗਏ	ਨਦਾਮਤ : ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ, ਪਸ਼ੈਮਾਨੀ
ਫ਼ੌਜੋਂ ਪ: ਨਿਜ਼ ਇਨ੍ਹੇਂ, ਉਨ੍ਹੇਂ ਦੇਵੀ ਕਮਾਨ ਹੈ	
ਆਸ਼ਿਕ ਹੈਂ ਹਮ ਖ਼ੁਦਾ ਕੇ ਹਥੇਲੀ ਪ: ਜਾਨ ਹੈ	

94. ਮਾਨਾ ਕਿ ਹਮ ਕ਼ਲੀਲ ਮੁਖ਼ਾਲਿਫ਼ ਕਸੀਰ ਹੈਂ ਤੁਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋ ਰਾਜੇ ਹੋ ਔਰ ਹਮ ਫ਼ਕੀਰ ਹੈਂ ਤੁਮ ਸੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਬੜ ਕੇ ਹੈਂ ਹਮ ਬੇ-ਨਜ਼ੀਰ ਹੈਂ ਅਪਨੀ ਨਜ਼ਰ ਮੇਂ ਮਾਲ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਹਕੀਰ ਹੈਂ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬੇਸਰੋ ਸਾਮਾਂ ਲੜੇਂਗੇ ਹਮ ਜ਼ਾਲਿਮ ਸੇ ਬੁਤ- ਪ੍ਰਸਤ ਸੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਲੜੇਂਗੇ ਹਮ	ਕ਼ਲੀਲ : ਥੋੜੇ ; ਮੁਖ਼ਾਲਿਫ਼ : ਦੁਸ਼ਮਣ ; ਕਸੀਰ : ਬਹੁਤ ਬੇ:ਨਜ਼ੀਰ : ਬੇਮਿਸਾਲ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾ ਮਿਲੇ ਹਕੀਰ : ਘਟੀਆ, ਤੁੱਛ ਬੇਸਰੋ ਸਾਮਾਂ : ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮਾਨ ਦੇ, ਖਾਲੀ ਹੱਥ
95. ਤੌਬ: ਕਰੋ ਤੋ ਤਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ਅਫ਼ਸਰ ਯਿਹ ਸ਼ਾਹੀ ਰਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ਬਿਗੜੋ ਨ: ਹਮ ਸੇ ਬਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ਐ ਵਾਏ ਦਿਲ ਜੁ ਸਖ਼ਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਬਨੇ ਰਹੇਂ ਸਰਕਸ਼ ਸੇ ਬਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਆਦਤ ਗ਼ਫ਼ੂਰ ਕੀ ਸਮਝੋ ਤੁਮ੍ਹੇਂ ਸੁਝਾਤੇਂ ਹੈਂ ਹਮ ਬਾਤ ਦੂਰ ਕੀ	ਰਖ਼ਤ : ਸਾਜ਼ ਸਮਾਨ ਵਾਏ : ਅਫ਼ਸੋਸ ਗ਼ਫ਼ੂਰ : ਬਖ਼ਸ਼ਣ-ਹਾਰਾ
96. ਸਚ ਕੋ ਮਿਟਾਓਗੇ ਤੋ ਮਿਟੋਗੇ ਜਹਾਨ ਸੇ ਡਰਤਾ ਨਹੀਂ ਅਕਾਲ ਸ਼ਹਨਸ਼ਹ ਕੀ ਸ਼ਾਨ ਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਪਨਾ ਸੁਨ ਲੋ ਜ਼ਰਾ ਦਿਲ ਕੇ ਕਾਨ ਸੇ ਹਮ ਕਹ ਰਹੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਖ਼ੁਦਾ ਕੀ ਜ਼ਬਾਨ ਸੇ ਬਾਜ਼ ਆਉ ਸ਼ਰ ਸੇ ਹਿੰਦੂ-ਓ-ਮੁਸਲਿਮ ਹੋ ਕੋਈ ਹੋ ਪੰਡਿਤ ਹੋ , ਮੌਲਵੀ ਹੋ ਯਾ ਆਲਿਮ ਹੋ ਕੋਈ ਹੋ	ਸ਼ਰ : ਬੁਰਾਈ ਆਲਿਮ : ਵਿਦਵਾਨ

97. ਅਮ੍ਰਿਤ ਬ:ਜ਼ੋਰ ਤੁਮ ਕੋ ਛਕਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਬਜਬ੍ਰ ਤੁਮ ਕੋ ਬਨਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ਭਾਤਾ ਕਿਸੀ ਕੇ ਦਿਲ ਕੋ ਦੁਖਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ਲੜ ਭਿੜ ਕੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹਮੇਂ ਸ਼ਾਹੀ ਹੈਂ ਅਪਨੇ ਠਾਠ ਮਗਰ ਯੋਂ ਫ਼ਕੀਰ ਹੈਂ ਨਾਨਕ ਕੀ ਤਰਹ ਹਿੰਦੂ-ਓ-ਮੁਸਲਿਮ ਕੇ ਪੀਰ ਹੈਂ	ਬ:ਜ਼ੋਰ : ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬਜਬ੍ਰ : ਜ਼ਬਰ ਨਾਲ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ
98. ਤਕਰੀਰਿ-ਦਿਲ-ਪਜ਼ੀਰ ਸੇ ਗੁਮ ਸਬ ਕੇ ਹੋਸ਼ ਥੇ ਨੀਚੀ ਨਜ਼ਰ ਹਰ ਇਕ ਕੀ ਥੀ ਇਸਤਾਦ: ਗੋਸ਼ ਥੇ ਬੱਚੋਂ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਸਭੀ ਦਾਨਾ ਖ਼ਮੋਸ਼ ਥੇ ਨਾਜ਼ਿਮ ਕੇ ਜੀ ਮੇਂ ਬੁਗਜ਼ ਹੀ ਥਾ ਅਬ ਨ: ਜੋਸ਼ ਥੇ ਇਤਨੇ ਮੇ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵੁਹ ਦੀਵਾਨਿ-ਨਾਬਕਾਰ ਝੁੰਝਲਾ ਕੇ ਬੋਲਾ ਹਾਏ ਵੁਹ ਸ਼ੈਤਾਨਿ- ਨਾਬਕਾਰ	ਤਕਰੀਰਿ-ਦਿਲ-ਪਜ਼ੀਰ : ਦਿਲ ਨੁ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤਕਰੀਰ ਇਸਤਾਦ: : ਖੜਿਆ ਹੋਇਆ ; ਗੋਸ਼ : ਕੰਨ ਦੀਵਾਨਿ-ਨਾਬਕਾਰ : ਨਾਲਾਇਕ
99. ਕਜਾ ਖ਼ੂਬ ਹੈ ਨਵਾਬ ਭੀ ਬਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ਉਸ ਬੁਤ-ਸ਼ਿਕਨ ਕੇ ਬੱਚੋਂ ਕੀ ਘਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ਸਰਦਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਭੀ ਲਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ਸੰਭਲੋ ਕਹੀਂ ਜ਼ਵਾਲ ਕੇ ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਏ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਯਿਹ ਬੁਰਾ ਸ਼ਹੇ-ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਕੋ ਤੁਮ ਦੇਖਤੇ ਹੋ ਰਹਮ ਸੇ ਕਜੋਂ ਇਨ ਕੀ ਜਾਨ ਕੋ	ਬੁਤ:ਸ਼ਿਕਨ : ਬੁਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ ਜ਼ਵਾਲ : ਪਤਨ

100. ਖੇਂਚੋ ਜ਼ਬਾਨੇਂ ਬਰ-ਸਰੇ-ਦਰਬਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ਮੇਰਾ ਜੋ ਬਸ ਚਲੇ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਦਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਮੇਂ ਜੋ ਰਪਟ ਸੁਨੇ ਸਰਕਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ਨਾਹਕ ਕੋ ਹਮ ਪ: ਆ ਪੜੇ ਫਿਟਕਾਰ ਐਸੋਂ ਕੀ ਤਕਦੀਰ ਫਿਰ ਗਈ ਹੈ ਤੋ ਕੁਛ ਅਪਨਾ ਬਸ ਨਹੀਂ ਇਨ ਪਰ ਦੁਹਾਈ ਰਾਮ ਕੀ ਖਾਨਾ ਤਰਸ ਨਹੀਂ	 ਬਰ-ਸਰੇ-ਦਰਬਾਰ : ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਰ : ਸੂਲੀ, ਫਾਂਸੀ ਨਾਹਕ : ਬੇਜਾ, ਫ਼ਜ਼ੂਲ
101. ਐਸਾ ਨ: ਹੋ ਕਿ ਤਖ਼ਤ ਸੇ ਤਖ਼ਤਾ ਨਸੀਬ ਹੋ ਦੁਸ਼ਮਨ ਤੁਮਾਰੀ ਜਾਨ ਕਾ ਹਰ ਇਕ ਹਬੀਬ ਹੋ ਤੁਮ ਆਲੀ-ਖ਼ਾਨਦਾਂ ਹੋ, ਸ਼ਰੀਫ਼ੋ- ਨਜੀਬ ਹੋ ਦੇਖੋ ਬਚਾ ਰਹਾਂ ਹੂੰ ਗੜੇ ਕੇ ਕ਼ਰੀਬ ਹੋ ਕ੍ਯੋਂ ਰਹਮ ਕਰਕੇ ਲੇਤੇ ਹੋ ਦੋਜ਼ਖ਼ ਜਹਾਨ ਮੇਂ ਜੋੜੇ ਹੁਏ ਹੈ ਤੀਰ ਮੁਕੱਦਰ ਕਮਾਨ ਮੇਂ	 ਹਬੀਬ: ਦੋਸਤ ਆਲੀ-ਖ਼ਾਨਦਾਂ: ਉੱਚੇ ਖਾਨਦਾਨ ਵਾਲਾ ; ਸ਼ਰੀਫ਼ੋ- ਨਜੀਬ: ਸ਼ਰੀਫ਼, ਅਸੀਲ ਮੁਕੱਦਰ: ਭਾਗ, ਤਕਦੀਰ
102. ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਬ ਕਿ ਸਾਂਪ ਕਾ ਸਰ ਭੀ ਹੈ ਤੋੜਨਾ ਬੇਜਾ ਹੈ ਫਿਰ ਤੋ ਬੱਚ:-ਏ-ਅਫ਼ਈ ਕੋ ਛੋੜਨਾ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਬਟੋਰਨਾ ਬੱਚੇ ਕੀ ਪਹਲੇ ਬਾਪ ਸੇ ਗਰਦਨ ਮਰੋੜਨਾ ਨਾਜ਼ਿਮ ਥਾ ਇਸ ਲ਼ਯੀਨ ਕੀ ਬਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਯਾ ਬੇਮਿਹਰ ਬੇਧਰਮ ਕੀ ਥਾ ਘਾਤੋਂ ਮੇਂ ਆ ਗਯਾ	 ਮਨਜ਼ੂਰ : ਮਨੋਰਥ, ਮਤੰਵ ਅਫ਼ਈ : ਸੱਪ ਦਾ ਬੱਚਾ ਲ਼ਯੀਨ : ਲਾਨਤੀ ਬੇਮਿਹਰ : ਨਿਰਦਈ, ਜ਼ਾਲਿਮ

103. ਦੋ ਭਾਈ ਸ਼ੇਰ ਖ਼ਾਨ-ਓ-ਖ਼ਿਜ਼ਰ ਖ਼ਾਂ ਪਠਾਨ ਥੇ ਮਲੇਰ-ਕੋਟਲਾ ਕੇ ਜੁ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖ਼ਾਨ ਥੇ ਇਕ ਰੋਜ਼ ਆ ਕੇ ਰਨ ਮੇਂ ਲੜੇ ਕੁਛ ਜਵਾਨ ਥੇ ਗੋਬਿੰਦ ਇਨ ਕੇ ਬਾਪ ਕੀ ਲੈ ਬੈਠੇ ਜਾਨ ਥੇ ਨਾਜ਼ਿਮ ਨੇ, ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਨੇ ਉਨ ਸੇ ਕਹਾ ਕਿ ਲੋ ਬਦਲਾ ਪਿਦਰ ਕਾ ਇਨ ਕੇ ਲਹੂ ਕੋ ਬਹਾ ਕੇ ਲੋ	ਪਿਦਰ : ਪਿਤਾ
104. ਕਹਨੇ ਲਗੇ ਵਹੁ ਤੁਮ ਤੋ ਨਿਹਾਯਤ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋ ਨਾਮਰਦੀ ਕੀ ਬਤਾਤੇ ਜਰੀ ਕੋ ਸਬੀਲ ਹੋ ਮੁਖ਼ਤਾਰ ਤੁਮ ਹਮਾਰੇ ਹੋ ਯਾ ਤੁਮ ਵਕੀਲ ਹੋ ? ਨਾਹਕ ਬਯਾਨ ਕਰਤੇ ਜੋ ਬੋਦੀ ਦਲੀਲ ਹੋ ਬਦਲਾ ਹੀ ਲੇਨਾ ਹੋਗਾ ਤੋ ਹਮ ਲੇਂਗੇ ਬਾਪ ਸੇ ਮਹਫ਼ੂਸ ਰੱਖੇ ਹਮ ਕੋ ਖ਼ੁਦਾ ਐਸੇ ਪਾਪ ਸੇ	ਨਿਹਾਯਤ : ਬਹੁਤ ; ਜ਼ਲੀਲ : ਬੇਇਜਤਾ, ਕਮੀਨਾ ਜਰੀ : ਬਹਾਦਰ ; ਸਬੀਲ : ਰਸਤਾ, ਤਰੀਕਾ
105. ਝਾੜੂ ਖਾ ਸਾ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋ ਗਏ ਜੱਲਾਦ ਸਾਰੇ ਕਤ੍ਲ ਸੇ ਬੇਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਏ ਜ਼ਜਾਦ :ਦਲੇਰ ਫਿਰ ਸਿਤਮ-ਆਜ਼ਾਰ ਹੋ ਗਏ ਦੀਵਾਰ ਮੇਂ ਚੁਨਾਨੇ ਕੋ ਤੈਯਾਰ ਹੋ ਗਏ ਈਂਟੇ ਮੰਗਾਈ ਚੂਨਾ ਭੀ ਫ਼ੌਰਨ ਬਹਮ ਕਿਯਾ ਯਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਯਾਨ ਕਾ ਫਿਰ ਜੋ ਸਿਤਮ ਕਿਯਾ	ਸ਼ਰਮਸਾਰ : ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਜੱਲਾਦ : ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ; ਬੇਜ਼ਾਰ : ਉਦਾਸੀਨ, ਬੇਦਿਲ ਆਜ਼ਾਰ : ਜ਼ਾਲਿਮ ਬਹਮ : ਕੱਠਾ ਯਾਰਾ : ਤਾਕਤ ; ਸਿਤਮ : ਜ਼ੁਲਮ

106. ਲਪਕੇ ਲਈਨ ਦੋਨੋਂ ਵੁਹ ਸ਼ਹਸ਼ਾਦਗਾਨ ਪਰ ਹਮਲਾ ਕਿਯਾ ਜ਼ਲੀਲੋਂ ਨੇ ਹਰ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਪਰ ਥਾ ਇਨ ਕਾ ਕਿੱਸਾ ਲੇ ਕੇ ਚਲੇਂ ਅਬ ਮਚਾਨ ਪਰ ਬੁਨਿਯਾਦ ਥੀ ਧਰਮ ਕੀ ਖੁਦੀ ਜਿਸ ਮਕਾਨ ਪਰ ਸਤਗੁਰ ਕੇ ਲਾਲ ਬੋਲੇ " ਨ: ਛੂਨਾ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਗੜਨੇ ਹਮ ਆਜ ਜ਼ਿੰਦ: ਚਲੇਂਗੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਕੇ ਸਾਥ	ਸ਼ਹਸ਼ਾਦਗਾਨ : ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਾਂ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਆਲੀਸ਼ਾਨ : ਉੱਚੀਆਂ ਸ਼ਾਨਾਂ ਵਾਲਾ
107. ਹਾਥੋਂ ਮੇਂ ਹਾਥ ਡਾਲ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਵਹ ਨੌਨਿਹਾਲ ਕਹਤੇ ਹੁਏ ਜ਼ਬਾਂ ਸੇ ਬੜ੍ਹੇ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਚਿਹਰੋਂ ਪ: ਗਮ ਕਾ ਨਾਮ ਨ: ਥਾ ਔਰ ਨਾ: ਥਾ ਮਲਾਲ ਜਾ ਠਹਰੇ ਸਰ ਪ: ਮੌਤ ਕੇ ਫਿਰ ਭੀ ਨ: ਥਾ ਖਯਾਲ ਜਿਸ ਦਮ ਗਲੇ ਗਲੇ ਥੇ ਵਹੁ ਮਅਸੂਮ ਗੜ ਗਏ ਦਿਨ ਛੁਪਨੇ ਭੀ ਨ: ਪਾਯਾ ਕਿ ਕਾਤਿਲ ਉਜੜ ਗਏ	
108. ਦੀਵਾਰ ਕੇ ਦਬਾਓ ਸੇ ਜਬ ਹਬਸਿ-ਦਮ ਹੁਆ ਦੌਰਾਨਿ ਖ਼ੂਨ ਰੁਕਨੇ ਲਗਾ, ਸਾਂਸ ਕਮ ਹੁਆ ਫ਼ਰਮਾਏ ਦੋਨੋਂ ਹਮ ਪ: ਬਜ਼ਾਹਿਰ ਸਿਤਮ ਹੁਆ ਬਾਤਿਨ ਮੇਂ ਪੰਥ ਪਰ ਹੈ ਖ਼ੁਦਾ ਕਾ ਕਰਮ ਹੁਆ ਸਦ ਸਾਲ ਔਰ ਜੀ ਕੇ ਭੀ ਮਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਥਾ ਸਰ ਕੌਮ ਸੇ ਬਚਾਨਾ ਯਿਹ ਗ਼ੈਰਤ ਸੇ ਦੂਰ ਥਾ	ਹਬਸਿ-ਦਮ : ਦਮ ਘੁਟਣਾ ਦੌਰਾਨਿ : ਦੌਰਾ ਬਜ਼ਾਹਿਰ : ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਤੌਰ ਤੇ ; ਸਿਤਮ : ਜ਼ੁਲਮ ਬਾਤਿਨ : ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ; ਕਰਮ : ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼, ਰਹਿਮਤ ਗ਼ੈਰਤ : ਸ਼ਰਮ

109. ਹਮ ਜਾਨ ਦੇ ਕੇ ਔਰੋਂ ਕੀ ਜਾਨੇਂ ਬਚਾ ਚਲੇ ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਨੀਵ ਹਮ ਹੈਂ ਸਰੋਂ ਪਰ ਉਠਾ ਚਲੇ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾ ਹੈਂ ਕਿੱਸਾ ਜਹਾਂ ਮੇ ਬਨਾ ਚਲੇ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਸਲਤਨਤ ਕਾ ਹੈਂ ਪੌਦ: ਲਗਾ ਚਲੇ ਗੱਦੀ ਮੇ ਤਾਜੋ-ਤਖ਼ ਬਸ ਅਬ ਕੌਮ ਪਾਏਗੀ ਦੁਨੀਆ ਮੇ ਜ਼ਾਲਿਮੋਂ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਂ ਤਕ ਮਿਟਾਏਗੀ	
110. ਠੋਡੀ ਤਕ ਈਂਟੇਂ ਚੁਨ ਦੀ ਗਈਂ ਮੂੰਹ ਤਕ ਆ ਗਈਂ ਬੀਨੀ ਕੋ ਢਾਂਪਤੇ ਹੀ ਵੁਹ ਆਖੋਂ ਪ: ਛਾ ਗਈਂ ਹਰ ਚਾਂਦ ਸੀ ਜਬੀਨ ਕੋ ਘਨ ਸਾ ਲਗਾ ਗਈਂ ਲਖ਼ਤੇ-ਜਿਗਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਵੁਹ ਦੋਨੋਂ ਛੁਪਾ ਗਈਂ ਜੋਗੀ ਜੀ ਇਸ ਕੇ ਬਅ਼ਦ ਹੁਈ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਥੀ ਬਸਤੀ ਸਰਹਿੰਦ ਸ਼ਹਿਰ ਕੀ ਈਂਟੋਂ ਕਾ ਢੇਰ ਥੀ	ਜਬੀਨ : ਮੱਥਾ ; ਘਨ : ਗ੍ਰਹਣ ਲਖ਼ਤੇ:ਜਿਗਰ : ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ